İŞKUR

2018

HAKKARİ

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU

HAKKARİ ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRLÜĞÜ

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU

2018

YAZAR

Cahit AKBAŞ

İş ve Meslek Danışmanı

SUNUŞ

Günümüz dünyasının en önemli problemlerinden biri kuşkusuz işsizlik ve yeterince istihdam yaratamama sorunudur. Bu iktisadi sorun aynı zamanda sosyal-psikolojik sorunları ve huzursuzlukları da beraberinde getirmektedir. Bu nedenle istihdam artırıcı yatırım ve politikalara ağırlık vermek birçok kamu politikasında öncelik haline gelmiştir. Bu bakımdan ülkemizde de istihdamın arttırılabilmesi için ciddi atılımlar yapılmıştır. Bu süreci daha etkin yürütebilmek ve etkili istihdam politikaları oluşturabilmek amacıyla işgücü piyasasının talep ve isteklerini detaylı bir şekilde inceleme gerekliliği de kaçınılmazdır. Bu amaçla yerel düzeyde oluşturulan istihdam politikası uygulamalarının etkin olması bir zorunluluk halini almıştır.

Bölgemizin en önemli problemlerinden biride kadın istihdamıdır. Bunun için kadınlarımızın işgücüne katılması için alt yapının oluşturulması, çalışma ortamlarının iyileştirilmesi gerekmektedir. İŞKUR İl Müdürlüğü 2010 yılından bu yana yerel düzeyde uygulanacak aktif işgücü piyasası politikalarını etkin ve ihtiyaca uygun olmasını sağlamak amacıyla işverenlerimizin görüşlerine başvurmaktadır. İşverenlerimizin işgücü talepleri doğrultusunda kamu istihdam hizmetlerinin yürütülmesi hedeflenmektedir. İşverenlerimizin nitelikli işgücüne daha hızlı ulaşabilmesi amacıyla İŞKUR kendi bünyesinde olan işsizleri işgücü uyum programlarına tabi tutarak yetiştirmektedir. Yani işverenin nitelikli işgücü talebi karşılanırken aynı zamanda işsizlerimize meslek kazandırılmakta ve onlara yeni iş kapıları açılmaktadır. İŞKUR, sunduğu hizmetleri daha etkin sunabilmek ve il düzeyinde mesleki eğitim programlarını ihtiyaca uygun yönlendirmek amacıyla kapsamlı bir İşgücü Piyasası Araştırması gerçekleştirmiştir. İl düzeyinde işgücü arzı ve talebi verilerini içeren bu çalışmanın raporu bu konuda genel bir rehber olmuştur.

Bu çalışmanın ortaya çıkmasında gösterdikleri özenli çalışma nedeniyle İŞKUR İl Müdürlüğü personeline, araştırma sürecinde işyeri bilgi formlarına titiz bir şekilde yanıt veren tüm işverenlerimize ve emeği geçen herkese teşekkür ediyor, Hakkari İşgücü Piyasası Araştırması Analiz Çalışmasının ilimiz ve tüm ilgililer için yararlı olmasını diliyorum.

İdris AKBIYIK

Hakkari Valisi

ÖNSÖZ

İşgücü piyasası araştırma raporu ile ildeki işgücü hakkında detaylı bilgi almak olanak haline gelmiştir. İşgücü piyasası verilerini yerel ve ulusal bazda derleyen, analiz eden, yorumlayan, işgücünün istihdam edilebilirliğini artırmaya yönelik işgücü yetiştirme, mesleki eğitim ve işgücü uyum programları geliştirerek uygulanması konusunda önemli görevler icra eden, üstlendiği yasal, yönetsel ve sosyal sorumluluğun bilinciyle faaliyetlerini özveri ile sürdüren İŞKUR, işgücü piyasası analizleri aracılığıyla Kuruma erişemeyen birçok işverenle yüz yüze görüşerek işgücü taleplerini derlemektedir.

İşgücü piyasası araştırmalarının etkin bir şekilde yapılabilmesi sadece İŞKUR için değil sosyal politikayla ilgilenen tüm kişi ve kurumlar için sağlıklı öngörü ve planlama yapılması açısından önemli ve gereklidir. Her yıl yapılan ve il için büyük önem arz eden İşgücü Piyasası Analiz raporu sayesinde ilin işgücü yapısı, ihtiyaç duyulan ve/veya temininde güçlük çekilen meslekler ve bu meslekler için gerek duyulan beceriler, yetkinlikler, eğitimler tespit edilmeye çalışılmıştır. İlin gelecek istihdam politikalarında karşılaşılabilecek durumlar ve beklentileri tespit edilmiştir.

Bu noktadan hareketle Hakkari ilinde 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerine, İş ve Meslek Danışmanlarımızca işveren veya işveren temsilcisi ile yüz yüze görüşme gerçekleştirilmiş, bu kapsamda Hakkari ilinde 180 işyeri için veri derlenmiştir. Bu bilgiler kapsamında işyerlerinin ihtiyaçları tespit edilmiştir.

Hakkari İşgücü Piyasası Analiz Raporu çalışmasının kamu kurum ve özel sektör kuruluşlarına faydalı ve hayırlı olmasını diler, bu çalışmanın ortaya çıkmasında zamanını ayırarak bilgi formumuzu dolduran tüm işverenlerimize emeği geçen Kurum çalışanlarımıza ve sosyal paydaşlarımıza teşekkür ederim.

Ahmet KIZILKAYA

İl Müdürü

İÇİNDEKİLER

TABLOLAR LİSTESİ iii
ŞEKİLLER LİSTESİ iv
KISALTMALAR v
YÖNETİCİ ÖZETİ 1
GİRİŞ 3
BİRİNCİ BÖLÜM 4
İŞGÜCÜ PİYASASI ARZ VERİLERİ 4
İŞKUR GÖSTERGELERİ 4
Açık İşler 4
İşe Yerleştirmeler 5
Kayıtlı İşsiz 7
Aktif İşgücü Programları 8
İşsizlik Ödeneği 12
İKİNCİ BÖLÜM 14
İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI 14
İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM 14
İşyeri Verileri 15
Mevcut İstihdam 28
AÇIK İŞLER 30
TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER 40
GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ 45
SONUÇ 53
EKLER 57
EK 1: 2018 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI İŞYERİ BİLGİ FORMU 57

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: En Fazla Açık İş Olan Mesleklere (2017) 5
Tablo 2: Mesleklere Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2017) 6
Tablo 3: Mesleki Eğitim Kursları ve Katılımcı Sayıları (2010-2017) 9
Tablo 4: Mesleki Eğitim Kurslarının Cinsiyete Göre Meslek Dağılımı 10
Tablo 5: İşbaşı Eğitim Programı ve Katılımcı Sayıları (2012-2017) 10
Tablo 6: İşbaşı Eğitim Programlarının Cinsiyete Göre Meslek Dağılımı 11
Tablo 7: Girişimcilik Eğitim Programı ve Katılımcı Sayıları (2011-2017) 12
Tablo 8: İşyerlerinin Sektörel Dağılımı 16
Tablo 9: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları 26
Tablo 10: İŞKUR Hizmetlerinden Yararlananların Memnuniyet Durumu 27
Tablo 11: Sektörlere ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı 28
Tablo 12: Meslek Grupları ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları 29
Tablo 13: En Fazla Çalışanı Olan Meslekler 30
Tablo 14: Sektörlere Göre Açık İş Sayısı, Açık İş Oranı ve Açık İşi Olan İşyeri Oranı 31
Tablo 15: Cinsiyete Göre Açık İşlerde Talep Edilen Becerilerin Öncelik Sıralaması 36
Tablo 16: Meslek Gruplarına Göre Açık İş Sayısı ve Açık İş Oranı 36
Tablo 17: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları 37
Tablo 18: Açık İş Olan Mesleklerden İstenen Becerilerde Öncelik Sıralaması 38
Tablo 19: Cinsiyet Bazında En Çok Açık İş Olan Meslekler 39
Tablo 20: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı 41
Tablo 21: Mesleklere Göre TGÇM Dağılımı 42
Tablo 22: Mesleklere Göre TGÇM Nedenleri 44
Tablo 23: Çalışan Sayısı, Açık İş ve TGÇM Durumuna Göre En Fazla Talep Edilen Meslekler 45
Tablo 24: Sektörlere Göre İşverenlerin İstihdam Beklentileri 46
Tablo 25: Sektörlere Göre Net İstihdam Değişimi 47
Tablo 26: Meslek Gruplarına Göre Net İstihdam Değişimi 48
Tablo 27: En Fazla İstihdam Artışı/Azalışı Beklenen Meslekler 49

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: Yıllara Göre Açık İş Sayıları (2010-2017) 4
Şekil 2: Yıllara Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2010-2017)..... 6
Şekil 3: Yıllar İtibariyle Cinsiyete Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı..... 7
Şekil 4: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneği Hak Eden Sayısı (2012-2017) 13
Şekil 5: İşyerlerinin Yaşına Göre Dağılımı 16
Şekil 6: Sektörlere Göre Part-time Çalışanı Olan İşyerlerinin Dağılımı 17
Şekil 7: Kadınların Part-Time Çalışma Durumu..... 19
Şekil 8: Sektör Bazında İşyerlerinin Vardiyalı Çalışma Yapma Durumu 20
Şekil 9: Kadınların Vardiyalı Çalışma Durumu..... 21
Şekil 10: Sektörlere Göre İşyerlerinin İhracat Yapma Oranı 22
Şekil 11: Ar-Ge Çalışması Yapan İşyeri Durumu..... 23
Şekil 12: Gelecek Bir Yıl İçinde Yatırım Planlayan İşyeri Oranı (%) 24
Şekil 13: Gelecek Bir Yıl İçinde Planlanan Yatırım Oranı (%)..... 24
Şekil 14: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları 25
Şekil 15: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanmama Nedenleri..... 27
Şekil 16: Açık İşlerde Cinsiyet Tercihi..... 32
Şekil 17: Açık İşlerin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı 33
Şekil 18: Açık İşlerin Cinsiyet ve Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı 33
Şekil 19: Açık İşlerde Engelli Çalıştırmak İstenmesi 34
Şekil 20: Açık İşlerin Arama Kanallarına Göre Dağılımı..... 35
Şekil 21: Temininde Güçlük Çekilen Kişilerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı 41
Şekil 22: TGÇM Nedenlerinin Dağılımı..... 43
Şekil 23: Engelli İstihdamını Arttırmak İçin Önerilerin Dağılımı..... 50
Şekil 24: Genç (15-24 yaş) Personel Seçiminde Aranan Kriterlerin Dağılımı 51
Şekil 25: Personel Seçiminde Kullanılan Değerlendirme Yöntemlerinin Dağılımı 52

KISALTMALAR

İPA İşgücü Piyasası Araştırmaları
İŞKUR Türkiye İş Kurumu
NACE Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması
NİDO Net İstihdam Değişim Oranı
TÜİK Türkiye İstatistik Kurumu

YÖNETİCİ ÖZETİ

İşgücü piyasasını analiz etmek için arz ve talep verilerine ihtiyaç duyulmaktadır. İşgücü piyasasının arz tarafına ait veriler TÜİK ve İŞKUR'un idari kayıtları aracılığı ile yayınlanmaktadır. İşgücünün arz boyutunun ele alınmasında bir takım temel işgücü verileri bulunmaktadır. Ekonomik olarak aktif olan nüfusun, çalışabilir yaştaki nüfusa olan oranını ifade eden İşgücüne Katılma Oranı; çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranını ifade eden İstihdam Oranı ve toplam işsiz sayısının işgücüne oranını ifade eden İşsizlik Oranı işgücü arzına ilişkin temel eğilimleri barındırmaktadır.

İşgücü piyasasının talep yönüne ilişkin veriler ise işgücü piyasası araştırması kapsamında derlenmektedir. İşgücü piyasasının talep boyutunu analiz etmek gayesiyle hazırlanan bu raporda Hakkari İli İşgücü Piyasası Araştırması sonuçlarına göre değerlendirilmiştir. Çalışma kapsamında veri derlenen işyeri sayısı 180'dir. Bu işyerleri 10 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri olup il genelinde 13 sektörde tam sayım yapılmıştır. Hakkari ilinde 10+ istihdamlı işyerleri için toplam çalışan sayısı 3 bin 427 olarak tespit edilmiştir. Cinsiyet bağlamında ele alındığında ise 3 bin 117 çalışan erkeklerden, 310 çalışan ise kadınlardan oluşmaktadır. Erkeklerin yüzde 84'ü, kadınların ise yüzde 16'sı Toptan ve Perakende Ticaret sektöründe istihdam edilmektedir.

Hakkari ilinde en fazla çalışanı olan meslek grupları; Nitelik Gerektirmeyen ve Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcıları Mesleklerdir. Hakkari ilinde açık iş oranı yüzde 3,3 olarak tespit edilmiştir. Türkiye genelinde ise açık iş oranı yüzde 2,9 olup, Hakkari ili açık iş oranı bakımından 0,4'lik bir farkla Türkiye ortalamasının üzerindedir. Açık iş oranının en yüksek olduğu sektör ise yüzde 7,3 ile Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri sektörüdür. Hakkari ilinde açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla açık işin Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubunda olduğu tespit edilmiş olup bu gruptaki açık iş oranı %15,9'dur. Hakkari ilinde en fazla açık işi olan ilk üç meslek grubu; Hizmet Ve Satış Elemanları, Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar ile Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar Meslek Mensuplarıdır.

İl genelinde açık işlerin yüzde 52,3'ü için Eğitim Düzeyi Önemli değil talep edilmektedir. Hakkari ilinde temininde güçlük çekilen meslekler sektörlere göre incelendiğinde en fazla

Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektöründe eleman temininde güçlük çekildiği görülmektedir. Hakkari ilinde temininde güçlük çekilen mesleklere bakıldığında ilk sırada Yer Altı Maden İşletmesi Hazırlık Elemanı mesleğinin yer aldığı görülmektedir. Bu mesleği sırasıyla İş Makineleri Operatörü ve Hat Çekici (Elektrik Enerjisi) meslekleri takip etmektedir.

Hakkari ilinde teminde güçlük çekilme nedenlerine bakıldığında ilk sırada yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması yer almaktadır. Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde 21'i istihdamın artacağı yönünde cevap verirken Hakkari ilinde işverenlerin yüzde 32,si istihdamın artacağını öngörmüştür. Başka bir ifadeyle Türkiye genelinde her 10 işyerinden 2'si istihdamın artacağını öngörürken, Hakkari'de bu sayı 3'e yükselmektedir. Öte yandan istihdamın azalacağını düşünen işveren oranı, ülke genelinde 2,2 olarak öngörülürken Hakkari ilinde ise ülke geneline yakın olup yüzde 4.1 olarak öngörülmüştür.

GİRİŞ

Bu çalışma Hakkari işgücü piyasasının gerek arz gerekse talep yönü ile mevucut durumunu ortaya koyarak piyasanın olumlu ve olumsuz yanlarını sergilemektedir. Bu kapsamda işgücü piyasası ile kararların alınması ve uygulamaya konulacak faaliyet ve projelerin etkinliğinin artırılması noktasında araştırma sonuçlarının göz önüne alınması oldukça önemlidir.

Hakkari İşgücü Piyasası Araştırması Sonuç Raporu; il düzeyinde politika yapıcılarına ve karar alıcılara kaynak sağlamada büyük katkılar sağlayacak olan önemli bir çalışmadır. İşgücü piyasasının en önemli aktörleri olan işgücü ve işverenlerin piyasaya sundukları emeği ve piyasadan beklentilerini iyi analiz ederek niteliklerini ortaya koymak politika üretmeden önceki ilk adımı oluşturmaktadır. Daha sonra ise bu analizler neticesinde arz talep dengesini iyi kurmak ve işgücü politikalarını bu dengeyi sağlayacak şekilde bir zemini tesis etmek , istihdam ve işsizlik sorunlarıyla mücadele eden her bir kurum/kuruluşun gayesini oluşturmaktadır.

İşgücü Piyasası Araştırmaları sadece İŞKUR'a değil, Türkiye'de işgücü piyasasının paydaşı olan tüm kurum ve kuruluşlara önemli katkılar sağlamaktadır. İŞKUR, işgücü piyasasında aktif ve pasif istihdam politikalarında söz sahibi bir Kamu İstihdam Kurumu olarak İşgücü Piyasası Bilgi Formları aracılığıyla ve işverenlerle yüz yüze görüşme yöntemiyle İşgücü Piyasası Araştırmalarını gerçekleştirmektedir. Bu araştırma sonucunda Türkiye'de işgücü piyasasının talep boyutuna ilişkin en kapsamlı veri üreten kurum İŞKUR'dur.

İşgücü piyasası talep verilerinin elde edilmesine yönelik çalışmalar Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlükleri tarafından 2007 yılından itibaren yıllık bazda periyodik olarak sürdürülmektedir. Yapılan bu araştırmalar kapsamında 2018 yılı için Hakkari ilinde 2 Nisan-11 Mayıs 2018 tarihleri arasında saha çalışması gerçekleştirilmiş olup, araştırma neticesinde işgücü piyasasının arz ve talep boyutunu ele alan İşgücü Piyasası Araştırma Raporu hazırlanmıştır.

Bu raporda, İşgücü Araştırması sonuçları analiz edilerek Hakkari ilinin işgücü piyasasının talep yapısı ortaya konulmaktadır.

BİRİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASI ARZ VERİLERİ

İŞKUR GÖSTERGELERİ

İŞKUR göstergeleri, Kurumun idari kayıtlarından oluşmakta olup İŞKUR'un hedef kitlelerine sunmuş olduğu hizmetlerinin verilerinden hareketle istatistik alt yapısında derlediği rakamları içermektedir. Kurumun hizmetlerinden yararlanmak için Kuruma kayıt yaptıran kişilerin yaş, cinsiyet, sosyal durum, eğitim durumu, sektör ve meslek bilgisi bağlamında oldukça detaylı bilgilere ulaşılabilmektedir.

Açık İşler

Açık iş; işverenlerin ihityaç duyduğu işgücünü karşılamak amacıyla Kuruma bildirdikleri işgücü talepleridir. İşverenler taleplerini Kuruma bizzat gelerek verebilecekleri gibi online olarak da ihitiyaç duyduğu nitelikteki işgücünü Kurumdan talep edebilmektedirler.

Şekil 1: Yıllara Göre Açık İş Sayıları (2010-2017)

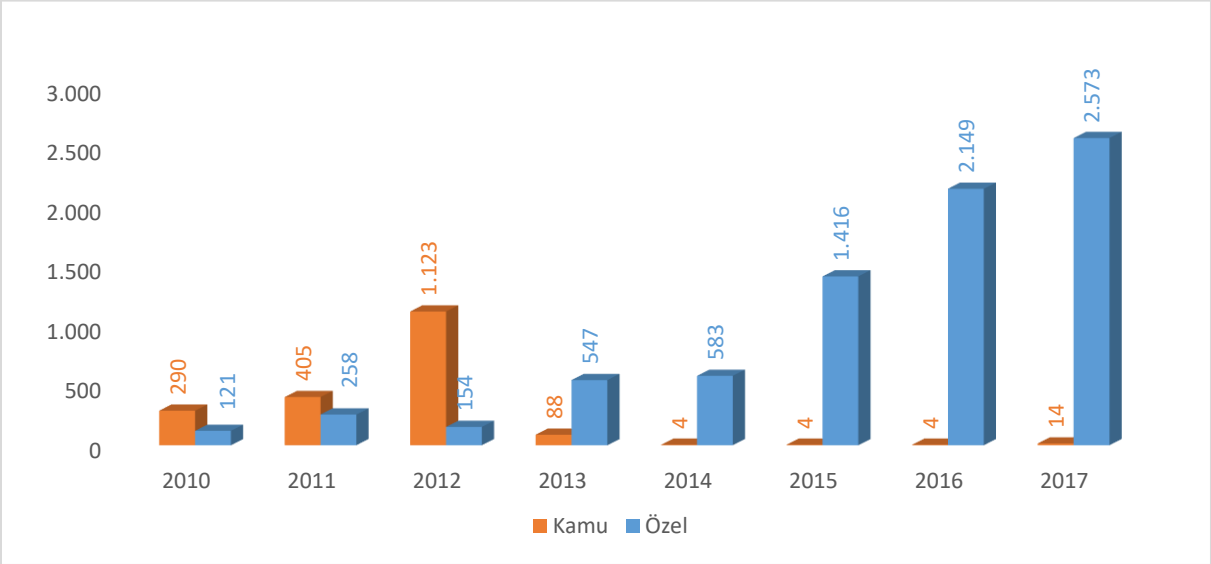

Kaynak: İŞKUR

2010 yılında 411 kişilik işgücü talebi alınmışken bu sayı 2017 yılına gelindiğinde 2 bin 587 kişiye yükselmiştir. Açık iş sayıları yıllar içerisinde dalgalı bir seyir izlemiştir. 2011 ve 2012 yıllarında artış eğilimi göstermiştir. 2012 yılında ki açık iş sayısı bir önceki yıla göre yüzde 51,9 oranında artmıştır. 2017 yılı itibariyle alınan açık işler zirveyi görmüş ve bir önceki yıla göre yaklaşık yüzde 20,2 oranında artış göstermiştir. Açık işler sektör bazında incelendiğinde ise

İŞKUR'un özellikle 2013 yılından sonra özel sektör açık işleri üzerindeki etkinliğini önemli ölçüde arttırdığı görülmektedir.

Tablo 1: En Fazla Açık İş Olan Mesleklere (2017)

Meslek	Açık İş Sayısı
SERVİS ŞOFÖRÜ (OKUL)	1.000
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	160
OTOMASYON SİSTEMLERİ DESTEK ELEMANI	111
ENGELLİ BAKICISI	100
GARSON (SERVİS ELEMANI)	100
KADIN GİYİM MODELİST YARDIMCISI	60
BİLGİSAYAR AĞ SİSTEMLERİ VE YÖNLENDİRME ELEMANI	59
GÜVENLİK GÖREVLİSİ	53
BÜRO YÖNETİMİ VE SEKRETERLİK/BÜRO YÖNETİMİ VE YÖNETİCİ ASİSTANI	50
ÇOKLU ORTAM SİSTEMLERİ BAKIM ONARIMCISI	50

Kaynak: İŞKUR

Hakkari ilinde 2017 yılında 2 bin 587 kişilik açık iş, işverenler tarafından İŞKUR'a iletilmiştir. Bu sayının içinde, ilk sırada bin açık iş ile Servis Şoförü (Okul) mesleği bulunmaktadır. Bu sayı toplam açık iş sayısının yüzde 57,4'ünü oluşturmaktadır. Bu mesleği Beden İşçisi (Genel) ve Otomasyon Sistemleri Destek Elemanı meslekleri takip etmektedir.

İşe Yerleştirmeler

İŞKUR özellikle son yıllarda performansını önemli ölçüde artırarak 2017 yılında yıllık bazda 2 milyon 691 bin açık işi işgücü piyasasından toplamıştır. Şekil 2'den de görüleceği üzere bu artan performans İŞKUR işe yerleştirme hizmetlerine doğrudan yansımaktadır.

Şekil 2: Yıllara Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2010-2017)

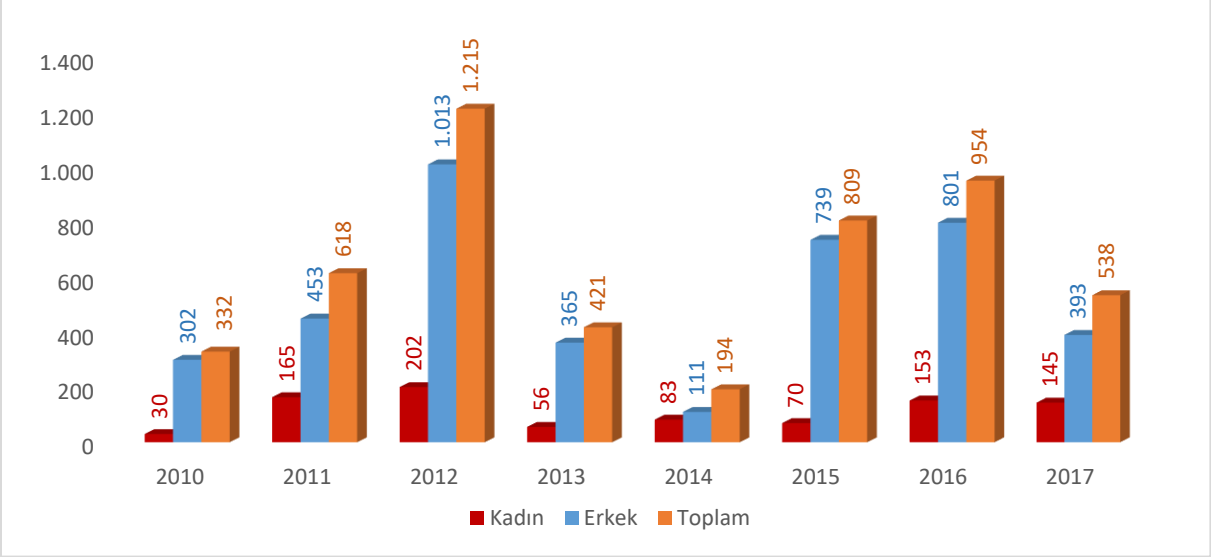

Kaynak: İŞKUR

2010 yılındaki işe yerleştirme sayısı 332 olan Hakkari ilinde işe yerleştirilenlerin 302'si erkeklerden, geri kalan 30 kişi ise kadınlardan oluşmaktadır. Bu rakamlar yıllar itibariyle dalgalı bir seyir izlemektedir. 2017 yılında ise bir önceki yıla göre azalış yaşanarak 538 kişi İŞKUR tarafından işe yerleştirilmiştir. 2017 yılında işe yerleşenlerin yaklaşık yüzde 27'si kadınlardan oluşmuştur. 2017 yılında, bir önceki yıla göre kadın işe yerleştirmede yaklaşık yüzde 5 azalır iken, toplam işe yerleştirmede ise yaklaşık 43,6 azalış göstermiştir.

İŞKUR'un; piyasayı yakından takip ederek il özelinde piyasanın sahip olduğu tüm değişkenleri göz önünde bulundurup işverenlerin işgücü ihityaçlarını zamanında karşılaması en temel fonskiyonları arasında yer almaktadır.

Tablo 2: Mesleklere Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2017)

Meslekler	Erkek	Kadın	Genel Toplam
Beden İşçisi (Genel)	81	2	83
Büro Memuru (Genel)	25	33	58
Temizlik Görevlisi	40	6	46
Engelli Bakıcısı	28	16	44
Garson (Servis Elemanı)	24	9	33
Satış Danışmanı / Uzmanı	19	13	32
Beden İşçisi (Temizlik)	18	5	23
Beden İşçisi (İnşaat)	17	0	17
Aşçı Yardımcısı	9	6	15
Sosyolog	11	3	14

Kaynak: İŞKUR

Hakkari ilinde 83 tane işe yerleştirmeyle Beden İşçisi (Genel) mesleği ile ilk sırada yer almaktadır. Bu sayı toplam işe yerleştirme sayısının % 22,7'sini oluşturmaktadır. Bu mesleği Büro Memuru (Genel) ve Temizlik Görevlisi meslekleri takip etmektedir. Kadınlar en çok Büro Memuru (Genel) ve Engelli Bakıcısı mesleklerinde işe yerleştirilirken, erkekler en çok Beden İşçisi (Genel) ve Temizlik Görevlisi mesleklerinde işe yerleştirilmiştir.

Kayıtlı İşsiz

Kayıtlı İşsiz; Hali hazırda herhangi bir gelir getirici işte çalışmayıp Kurumumuza iş arama maksadı ile başvuran kişilerdir.

Kurumumuz ilgili mevzuat gereğince kayıtlı iş arayanlarına en az bir yıl süre ile hizmet vermekle yükümlü olmakta olup, iş arayanlar İŞKUR sistemi üzerinde durumlarını güncelleyerek iş aramaya devam ettikleri sürece İŞKUR hizmetlerinden herhangi bir süre kısıtı olmadan yararlanabilmektedirler.

Bir yıl kesintisiz olarak İŞKUR sistemi ya da ofisleri kullanmadığı tespit edilen kayıtlar sistem tarafından pasife alınmaktadır. Ayrıca İş arayanlar kayıtlarını istedikleri zaman pasife alarak İŞKUR'un hizmetlerinden yararlanmayı sonlandırabileceklerdir.

Şekil 3: Yıllar İtibariyle Cinsiyete Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı

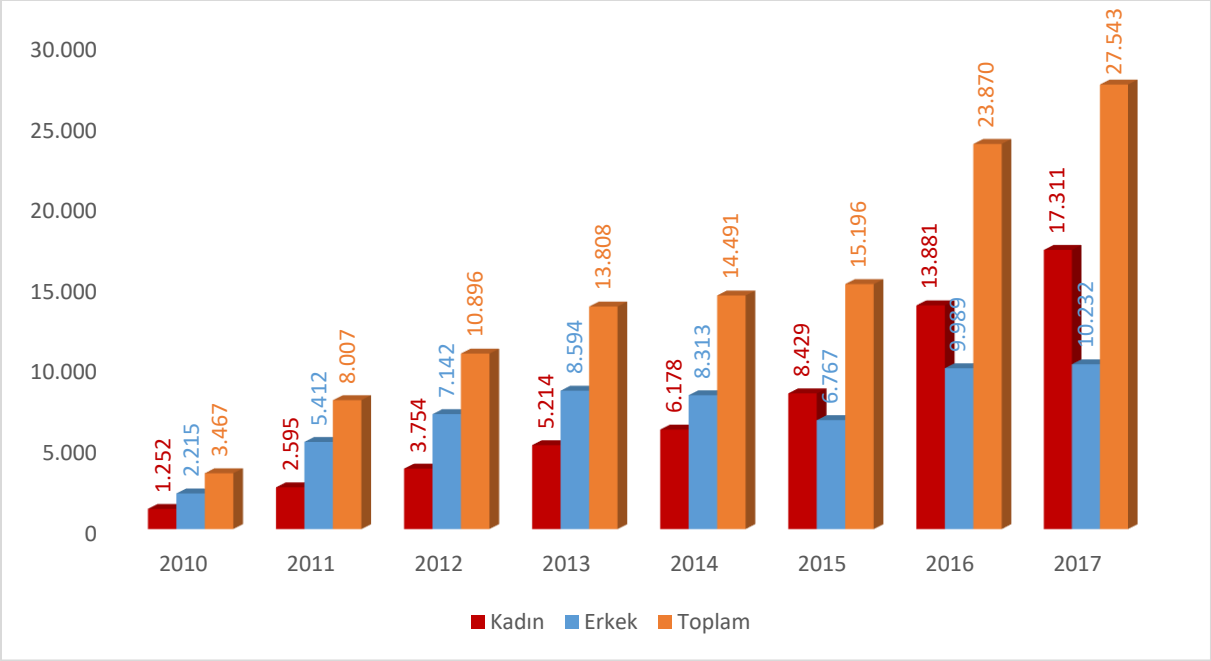

Kaynak: İŞKUR

2010 yılında Hakkari ilinde İŞKUR'a kayıtlı 3 bin 467 işsiz bulunmaktadır. Kayıtların 2 bin 215 erkek, bin 252'si ise kadınlardan oluşmaktadır. 2017 yılında ise toplam 27 bin 543 kişi işsiz

olarak kayıtlarda yerini almıştır. Yıllar itibariyle toplam kayıtlı işsiz sayısında artış eğilimi dikkati çekmektedir. 2015 yılında İŞKUR'a kayıtlı işsizlerin içerisinde ki dağılım dikkat çekmektedir. 2015 yılından itibaren İŞKUR'a kayıtlı kadın sayısı kayıtlı erkek sayısını aşmıştır. Bu dağılımın değişmesindeki en büyük nedenlerinden biri olarak Toplum Yararına Programlar kapsamındaki dezavantajlı grupların içerisine kadınların alınması yeralmaktadır.

Yıllar itibariyle kadın ve erkek dağılımları incelendiğinde dikkati çeken nokta kadınların kayıtlı işsiz olarak İŞKUR kayıtlarındaki önemli artışıdır. 2010 yılında Hakkari'de bin 252 kayıtlı işsiz kadın bulunmakta iken bu sayı 2017 yılında önemli ölçüde artarak 17 bin 311'e yükselmiştir. Bu artışta İŞKUR'un sunmuş olduğu hizmetleri hem nitelik hem de nicelik olarak iyileştirmesi çok önemli bir faktördür.

Hakkari ilinde mesleklere göre kayıtlı işsiz sayıları incelendiğinde en fazla kayıtlı işsizin olduğu İlk 10 meslek içerisinde ilk sırada Beden İşçisi (Genel) mesleği yer almakta olup bu meslekte Hakkari ilinde Kuruma kayıtlı 20 bin 827 işsiz bulunmaktadır. Bu rakam Hakkari ilindeki toplam kayıtlı işsiz sayısının %75,6'sını oluşturmaktadır. Bu mesleği Beden İşçisi (Temizlik) ve Büro Memuru (Genel) meslekleri takip etmiştir. Kadın kayıtlı işsizlerde de aynı durum söz konusudur. Kadınlarda en çok Beden İşçisi (Genel), Beden İşçisi (Temizlik), Büro Memuru (Genel) gibi mesleklerin yanı sıra Bayan Terzisi, Bayan Kuaförü gibi mesleklerde de kayıtlı işsiz bulunmaktadır.

Aktif İşgücü Programları

İŞKUR, aktif işgücü piyasası programları aracılığıyla istihdamın korunmasına ve artırılmasına, işsizlerin mesleki niteliklerinin geliştirilmesine, işsizliğin azaltılmasına ve özel politika gerektiren kişi ve grupların işgücü piyasasına kazandırılmasına yardımcı olmakta ve işsizlikten istihdama geçişi kolaylaştırmaya çalışmaktadır. Aktif işgücü piyasası programları içerisinde bulunan mesleki eğitim kursları, işbaşı eğitim programları ve girişimcilik eğitim programları ile işgücüne nitelik kazandırmaktadır.

Tablo 3: Mesleki Eğitim Kursları ve Katılımcı Sayıları (2010-2017)

Yıllar	Kurs	Kadın	Erkek	Toplam
2010	35	400	342	742
2011	34	528	285	813
2012	18	219	131	350
2013	15	171	288	459
2014	14	195	96	291
2015	36	309	345	654
2016	10	129	43	172
2017	15	230	62	292

Kaynak: İŞKUR

Mesleki eğitim kursları özellikle İşbaşı Eğitim Programlarının daha ön plana çıkmasından sonra azalma eğilimi içerisine girmiştir. 2017 yılında ise düzenlenen 15 mesleki eğitim kursuna 292 kursiyer katılmıştır. Katılan kursiyerlerin 60'ı erkek, 230'u kadınlardan oluşmaktadır.

Mesleki eğitim kursları; yeni bir meslek kazandırılması veya var olan mesleki becerilerin geliştirilmesi suretiyle bireylerin istihdam edilebilirliğini arttırmaya yönelik programlardır. Bu kapsamda düzenlenecek kursların beceri eksikliği olan kitlelere ulaşması büyük önem taşımaktadır. Cinsiyet bazında kursa katılan bireyler incelendiğinde kadın katılımcıların daha fazla olduğu görülmektedir. Kadınların eğitim seviyesi arttıkça işgücüne katılımlarının arttığı gerçeği düşünüldüğünde mesleki eğitim kursları ile kadınların beceri seviyeleri arttırılarak işgücü piyasasına girişleri ve istihdam edilebilirlikleri kolaylaştırılmaktadır. 2017 yılında kursiyerlerin yüzde 78,8'i kadınlardan oluştuğu görülmektedir. Bu bilgiler ışığında katılımcıların cinsiyet dağılımı incelendiğinde kadınların yüksek oranda olması hedef kitlenin doğru belirlendiğini göstermektedir.

Tablo 4: Mesleki Eğitim Kurslarının Cinsiyete Göre Meslek Dağılımı

Erkek	Kadın	Toplam
Örtü Altı Sebze Yetiştiricisi	Kadın Giyim Modelist Yardımcısı	Örtü Altı Sebze Yetiştiricisi
Aşçı Yardımcısı	Pastacı Çırağı	Kadın Giyim Modelist Yardımcısı
Kadın Giyim Modelist Yardımcısı	Kadın Dış Giysileri Dikim Elemanı	Pastacı Çırağı
Otomasyon Sistemleri Destek Elemanı	Pide Ustası	Pide Ustası
İç Giyim Konfeksiyon Makineci	Saça Geçici Ve Kalıcı Şekil Verme Teknikleri Uygulayıcısı	Kadın Dış Giysileri Dikim Elemanı
Bilgisayar Bakım Ve Onarımcısı	Örtü Altı Sebze Yetiştiricisi	Saça Geçici Ve Kalıcı Şekil Verme Teknikleri Uygulayıcısı
Bilgisayar Ağ Sistemleri Ve Yönlendirme Elemanı	Yapma Çiçek Yapımcısı	İç Giyim Konfeksiyon Makineci
Büro Yönetimi Ve Sekreterlik/Büro Yönetimi Ve Yönetici Asistanı	İç Giyim Konfeksiyon Makineci	Yapma Çiçek Yapımcısı
	Büro Yönetimi Ve Sekreterlik/Büro Yönetimi Ve Yönetici Asistanı	Otomasyon Sistemleri Destek Elemanı
	Bilgisayar Ağ Sistemleri Ve Yönlendirme Elemanı	Bilgisayar Bakım Ve Onarımcısı

Kaynak: İŞKUR

2017 yılında en fazla Örtü Altı Sebze Yetiştiricisi, Kadın Giyim Modelist Yardımcısı ve Pastacı Çırağı mesleklerinde kurs düzenlenmiştir. Kadınlarda en fazla Kadın Giyim Modelist Yardımcısı, Pastacı Çırağı ve Kadın Dış Giysileri Dikim Elemanı mesleklerinde kurs düzenlenmiştir. Erkeklerde ise en fazla Örtü Altı Sebze Yetiştiricisi, Aşçı Yardımcısı ve Kadın Giyim Modelist Yardımcısı mesleklerinde kurs düzenlenmiştir.

Tablo 5: İşbaşı Eğitim Programı ve Katılımcı Sayıları (2012-2017)

Yıllar	Kurs	Kadın	Erkek	Toplam
2012	8	10	11	21
2013	125	103	108	211
2014	191	130	135	265
2015	297	237	252	489
2016	154	107	137	244
2017	211	179	200	379

Kaynak: İŞKUR

İşsizliğin en önemli nedenlerinden biri işsizlerin gerekli mesleki bilgi ve beceriye sahip olmamasının yanında yeterli iş tecrübesinin de bulunmamasıdır. İşbaşı eğitim programının

temel gayesi mesleki deneyimi veya iş tecrübesi olmayan kişilere mesleki deneyim ve iş tecrübesi kazandırılarak bu kişilerin istihdam edilebilirliklerinin arttırılmasıdır. Bir diğer gaye ise nitelikli işgücü temin etmekte zorlanan işverenlere işe alacakları kişileri işyerinde belli bir süre gözlemleyerek ve eğitim vererek kişiler hakkında ayrıntılı bilgi sahibi olma ve işe alma konusunda isabetli bir karar verme imkânı sunmaktır.

2013 yılından itibaren işbaşı eğitim programlarının sayısı artış eğilimi içerisindedir. İşverenler tarafından oldukça rağbet gösterilen işbaşı eğitim programları, katılımcılar açısından da pratik eğitim almaları ve işyerinde tecrübe kazanarak sonrasında daha kolay iş bulmaları açısından önemli bir aktif işgücü programı olarak değerlendirilmektedir. 2017 yılında düzenlenen toplam kurs sayısı 2016 yılına göre yüzde 73 oranında artmıştır. Bu durum İŞKUR'un kurslarının daha çok kişiye beceri kazandırdığını ve işgücü piyasasınında etkinliğini arttırdığını göstermektedir.

2017 yılında 211 program düzenlenmiş olup toplam 329 kişi programa katılmıştır. Katılımcıların yüzde 47,2'si kadınlardan yüzde 52,8'i erkeklerden oluşmaktadır 2017 yılı verilerine göre işbaşı eğitim programlarından yararlanan kişi sayısı bir önceki yıl verilerine kıyasla yüzde 64,4 oranında artış göstermiştir.

Tablo 6: İşbaşı Eğitim Programlarının Cinsiyete Göre Meslek Dağılımı

Erkek	Kadın	Toplam
Büro Memuru (Genel)	Büro Memuru (Genel)	Büro Memuru (Genel)
Garson (Servis Elemanı)	Sekreter	Satış Danışmanı / Uzmanı
Satış Danışmanı / Uzmanı	Aşçı Yardımcısı	Garson (Servis Elemanı)
Ön Muhasebeci	Satış Elemanı (Perakende)	Aşçı Yardımcısı
Satış Elemanı (Perakende)	Ön Muhasebeci	Satış Elemanı (Perakende)
Eczacı Kalfası	Satış Danışmanı / Uzmanı	Ön Muhasebeci
Reyon Görevlisi	Garson (Servis Elemanı)	Sekreter
Aşçı Yardımcısı	Reyon Görevlisi	Reyon Görevlisi
Sekreter	Kasiyer	Eczacı Kalfası
Oto Bakım-Onarımcısı (Oto Mekanikeri)	Resepsiyon Görevlisi (Ön Büro Elemanı)	Oto Bakım-Onarımcısı (Oto Mekanikeri)

Kaynak: İŞKUR

2017 yılında en fazla Büro Memuru (Genel), Satış Danışmanı / Uzmanı ve Garson (Servis Elemanı) mesleklerinde işbaşı eğitim programı düzenlenmiştir. Kadınlarda en fazla Büro Memuru (Genel), Sekreter ve Aşçı Yardımcılığı mesleğinde program düzenlenmiştir. Erkeklerde ise en fazla Büro Memuru (Genel) ve Garson (Servis Elemanı) mesleklerinde program düzenlenmiştir.

Tablo 7: Girişimcilik Eğitim Programı ve Katılımcı Sayıları (2011-2017)

Yıllar	Kurs	Kadın	Erkek	Toplam
2011	10	39	211	250
2012	6	57	149	206
2013	4	25	75	100
2014	5	28	97	125
2015	3	20	42	62
2016	4	25	63	88
2017	18	142	243	385

Kaynak: İŞKUR

Girişimcilik Eğitim Programları, istihdamın korunması, artırılması, geliştirilmesi ve işsizliğin azaltılması hedefleri çerçevesinde işsizlere kendi işlerini kurma imkânı sunarak hem işsiz olan bireyleri işsizlikten kurtarmayı hem de bireylere ilave istihdam imkânı oluşturmayı hedeflemektedir. 2017 yılında 18 tane girişimcilik eğitim programı düzenlenmiştir. 2017 yılında düzenlenen girişimcilik eğitim programı 2016 yılına göre yüzde 78 daha fazladır. Programa 2017 yılında 142'si kadın, 243'ü erkek olmak üzere toplam 385 kişi katılmıştır.

İşsizlik Ödeneği

İşsizlik sigortası, kişinin bir işyerinde çalışırken; çalışma istek, yetenek, sağlık ve yeterliliğinde olmasına rağmen, kendi istek ve kusuru dışında işini kaybetmesi halinde uğradıkları gelir kayıplarını kısmen de olsa karşılayabilmek için, sigortacılık tekniği ile faaliyet gösteren sigorta koludur.

Şekil 4: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneği Hak Eden Sayısı (2012-2017)

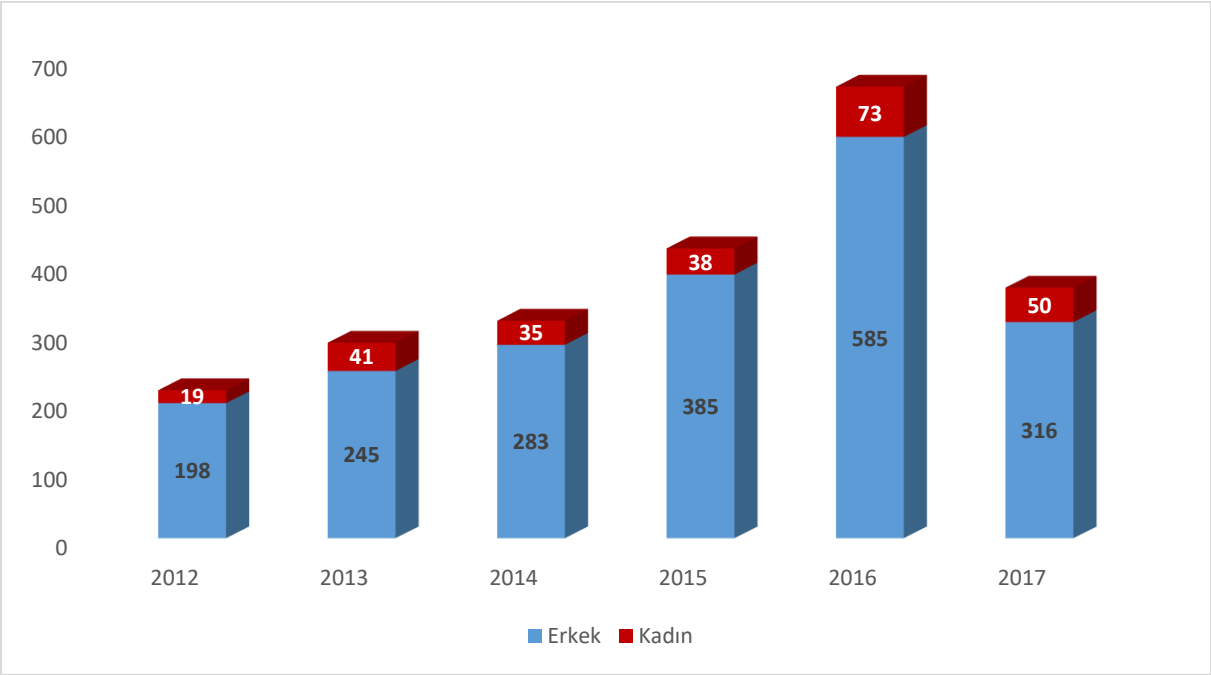

Kaynak: İŞKUR

Hakkari ilinde 2017 yılında yüzde 13,7'sı kadın olmak üzere 366 kişi işsizlik ödeneği almaya hak kazanmıştır. İşsizlik ödeneğini hak edenlerin sayısı ise 2017 yılında 2016 yılına göre yüzde 44,4 oranında azalış göstermiştir.

İKİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI

İşgücü piyasasında arz ve talep dengesinin dinamiklerini görmek adına işgücü piyasasındaki gelişmeleri takip etmek oldukça önemlidir. İşgücü piyasasında işgücü arzı ve talebinin niteliklerini ortaya çıkarmak ise söz konusu etkin işleyişin ön şartı olarak kabul edilmektedir. İşgücü arzında görülen fazlalıklara rağmen hala belirli alanlarda işgücü sıkıntısı çekilmekte, nitelik uyumsuzluğu sonucu işsizlik azalış eğilimine girememektedir. Bu sorun da gelişmiş ülkelerin dahi işgücü piyasasında en çok sıkıntı çektiği konuların başında gelmektedir.

İşgücü piyasasında eşleştirme hizmetlerinde yaşanan bu tür sıkıntıları bertaraf edebilmek için işgücünün istihdam edilebilirliğini arttırmak odak nokta olarak ortaya çıkmasına rağmen ilk önce işgücü piyasasının gerçek ihtiyaçlarını tespit etmek önemlidir. Bunun sebebi işgücü piyasasının ihtiyacı olmamasına rağmen söz konusu alanda işgücü yetiştirilmesi gibi etkin olmayan faaliyetlerde bulunmanın oluşturduğu etkinlik problemi olarak söylenebilir. Belirli bir alanda işgücü ihtiyacı var mı? İhtiyaç varsa kaç kişilik açık iş mevcut? Hangi beceriler aranmakta? Bir mesleğin temininde güçlük çekiliyorsa bunun sebebi işe başvuru yapılmaması mı, gerekli niteliğe sahip olunamadığından mı ya da ücret ve çalışma koşulları beğenilmediği için mi? Bu soruların cevaplarına ulaşmak, etkin bir eşleştirme hizmeti için zaruri görünmektedir. Bu sebeple işgücü piyasasının talep boyutunun ele alınıp, Kurum politikalarına yön vermesi için çok ciddi çalışmalar yapılmaktadır. İşgücü piyasasının arz yönünü ele alan ve istatistiklerini yayımlayan Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), bu çalışmalarını Sürekli Hane halkı İşgücü Anketleri aracılığıyla gerçekleştirmektedir. Talep tarafına ilişkin ise İŞKUR'un İşgücü Piyasası Araştırmaları bu alandaki boşluğu kapatmaya yöneliktir. Bu bağlamda işgücü piyasasının seyrini izlemek, değerlendirmek ve beklentileri açığa çıkarmak gayesiyle İşgücü Piyasası Araştırması yapılmaktadır.

Türkiye İş Kurumuna verilen görevlere istinaden işgücü piyasası ihtiyaçlarının tespit edilmesi gayesiyle Türkiye İş Kurumunca 2007 yılından beri İşgücü Piyasası Araştırmaları (İPA) periyodik olarak sürdürülmektedir. İşgücü piyasası araştırmaları 2011 yılı ikinci yarısından itibaren TÜİK işbirliğiyle devam etmektedir.

Bu çalışmaların temel amaçları, işgücü piyasası ile ilgili periyodik bilgi elde etmek, işgücü piyasasında mevcut ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişmeleri izlemek, işgücü piyasasının talep yapısını ortaya koymak ve bu sonuçlar üzerinden aktif istihdam politikalarına veri kaynağı teşkil etmek şeklindedir. Bu çalışmanın önemli amaçlarından biride İŞKUR dışında diğer kurum ve kuruluşların işgücü talebi hakkında bilgi ihtiyacını karşılamaktır. Bu çalışma yerel istihdam politikalarına yön verecek yegane kaynaktır.

Türkiye İş Kurumu, 2018 Yılı İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında 2 Nisan - 11 Mayıs 2018 tarihleri arasında Türkiye genelinde 89 bin 324 işyeri ziyaret edilerek yüze görüşme yöntemiyle veri derlenmiştir. TÜİK İşyeri Kayıtları Sistemi altlık kullanılarak Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev. 2 sınıflandırmasına göre Tarım, Kamu Yönetimi ve Savunma; Zorunlu Sosyal Güvenlik, Hane Halklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri ile Uluslararası Örgütler ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri dışındaki 17 alt sektörde yer alan ve 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri için 77 ilde tamsayım, 4 ilde (Ankara, İstanbul, İzmir, Bursa) örneklem yöntemiyle çalışılmıştır. 2-9 ile 10-19 arası çalışanı olan işyerlerinde ise Türkiye geneli sonuç alabilmek için örneklem yöntemiyle sahaya çıkılmıştır. Bu tabakalarda il düzeyinde bir sonuç elde edilmemiştir.

İşyerleri ile Kurum personeli tarafından yüz yüze görüşme yöntemiyle gerçekleştirilen "İl İşgücü Piyasası Araştırması İşyeri Bilgi Formu" kapsamında,

- Temel işyeri bilgileri
- Mevcut istihdam bilgileri (Cinsiyet, Meslek)
- Açık iş (Meslek, Talep Edilen Eğitim ve Beceri düzeyleri, Arama Kanalı, Cinsiyet, Arama Süresi)
- Temininde güçlük çekilen meslekler (Meslek, Güçlük Çekme Nedeni)
- 30 Nisan 2019 tarihleri itibariyle artış/azalış olacağı düşünülen mesleklere ilişkin sorular sorulmuştur.

İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM

İşyerleri ve Mevcut İstihdam bölümünde Hakkari ilinde gerçekleştirilen işgücü piyasası araştırması kapsamında bulunan işyerleri ile işyerlerinde çalışanlar üzerinde durulmaya çalışılacaktır. İşyerlerinin kuruluş yılı, İŞKUR hizmetlerinden yararlanma durumu ve hangi tür

hizmetlerden yararlandığı, işyerlerinin vardiyalı çalışma yapma durumları, ihracat yapıp yapmama durumları ile part-time çalışanının bulunup bulunmadığı durumlarına ilişkin toplanan bilgilere yer verilecektir. Çalışma kapsamında Hakkari ilinde 180 işyeri için veri derlenmiştir. Bu işyerlerinde 3 bin 427 çalışan tespit edilmiştir.

İşyeri Verileri

Araştırma kapsamında Hakkari ilinde 10 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri için veri üretilmiştir. Tablo 8'de Hakkari ilinde araştırma kapsamında olan işyerlerinin sektörel dağılımı incelenecektir.

Tablo 8: İşyerlerinin Sektörel Dağılımı

Sektörler	İşveren Sayısı
Toptan ve perakende ticaret	54
İnşaat	42
İmalat	25
Eğitim	13
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	10
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	10
Ulaştırma ve depolama	8
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	7
Madencilik ve taş ocakçılığı	5
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	1
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	1
Diğer hizmet faaliyetleri	1
Bilgi ve iletişim	1
Genel Toplam	**180**

Kaynak: İPA 2018

Hakkari ilinde Toptan ve perakende ticaret sektörünün önemi, İşgücü Piyasası Araştırmalarında da ortaya çıkmıştır. Hakkari ilindeki çalışma kapsamına giren işyerlerinin yüzde 30,2'si Toptan ve perakende ticaret sektöründe yer almaktadır. Türkiye geneli ile kıyaslama yapılacak olursa; Türkiye genelinde 10 ve daha fazla istihdamlı işyerleri içerisinde Toptan ve perakende ticaret sektöründe bulunan işyerlerinin ağırlığı yüzde 21,1'dir. Bu durumda Hakkari ilinde Toptan ve perakende ticaret sektöründe bulunan işyerlerinin toplam işyerleri içindeki ağırlığı Türkiye ortalamasının üzerinde bulunmaktadır. Toptan ve perakende ticaret sektöründen sonra en fazla işyeri İnşaat sektöründe faaliyet göstermektedir. Araştırma kapsamında il genelinde yer alan işyerlerinin yüzde 23,3'ü bu sektörde bulunmaktadır. Bu sektörde yüzde 21,1 olan Türkiye ortalamasının üstünde bir oran olarak gerçekleşmiştir.

Hakkari ilinde 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinin yarısından fazlası Toptan ve perakende ticaret ile İşaat sektöründe faaliyet göstermektedir.

En az işyeri ise İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri, Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı, Diğer hizmet faaliyetleri ve Bilgi ve iletişim sektörlerinde 1'er tane ile bulunmaktadır. Ancak bu tablo incelenirken Hakkari ili düzeyinde 10 ve daha fazla istihdamı olan işyerleri araştırma kapsamına dahil olduğu göz önünde bulundurulmalıdır.

Şekil 5: İşyerlerinin Yaşına Göre Dağılımı

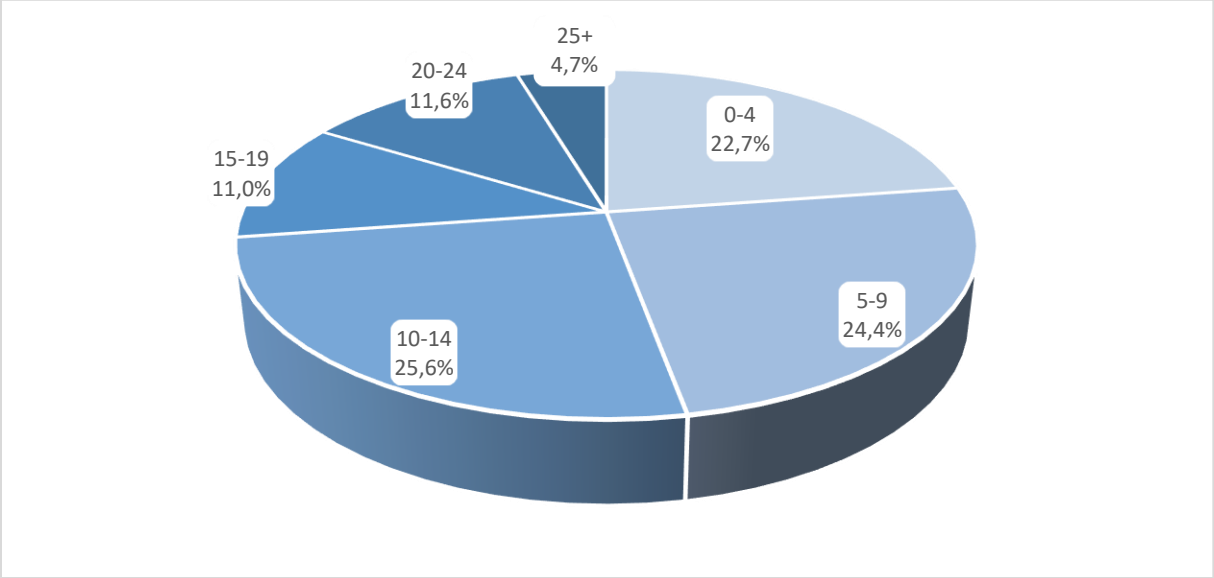

Kaynak: İPA 2018

Şekil 5'te görüldüğü üzere Hakkari ilinde araştırma kapsamında yer alan işyerlerinin yüzde 24,4'ü 5-9 yaş arasındaki işyerlerinden oluşmaktadır. 0-4 yaş arasında olan işyerlerinin ağırlığı ise yüzde 22,7'dir. İşyerlerinin yaklaşık yüzde 47,1'i 0-9 yaş aralığındadır. İşyerlerinin yüzde 16,3'ü ise 20 ve daha fazla yıldır faaliyet göstermektedir. Hakkari ilinde araştırma kapsamındaki her 2 işyerinden 1 tanesinin kuruluşu 10 yıl olmamıştır.

Şekil 6: Sektörlere Göre Part-time Çalışanı Olan İşyerlerinin Oranı

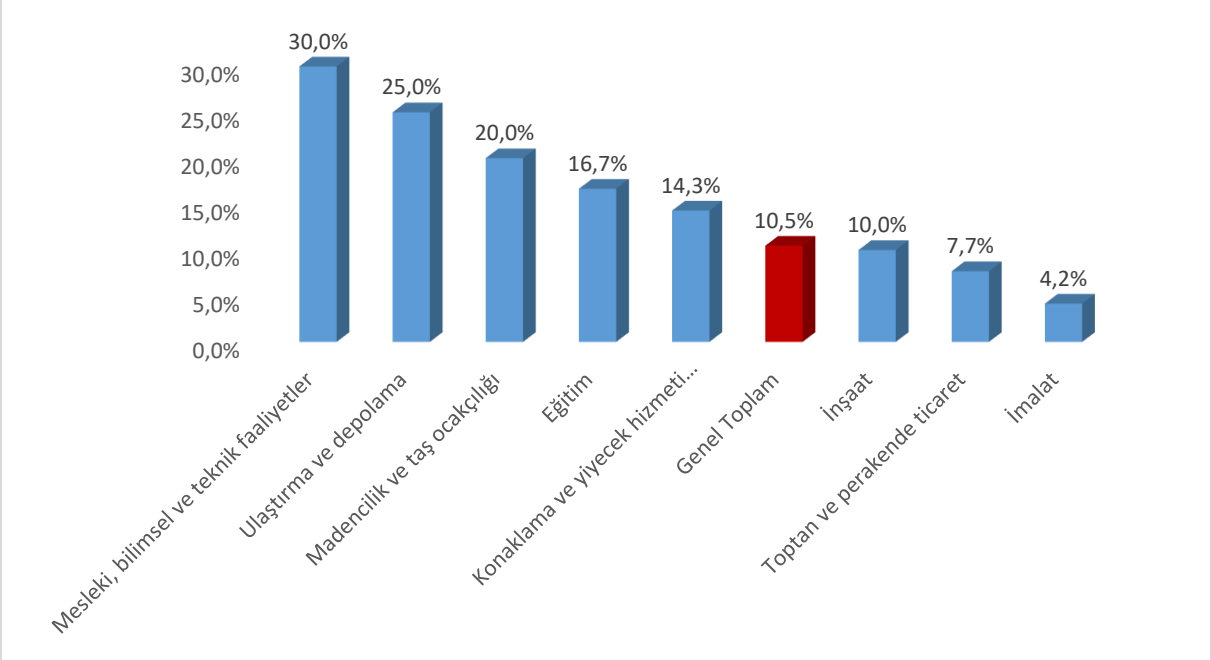

Kaynak: İPA 2018

Hakkari ilinde Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler sektöründe yer alan işyerlerinin yüzde 30'unda part-time çalışan bulunmaktadır. Hakkari ili genelinde part-time çalışması olan işyerleri oranı yüzde 10,5 olarak gerçekleşmiştir. İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörü Türkiye genelinde de bu konuda öne çıkmış ve yüzde 34,5 ile birinci sırada yer almıştır. Hakkari ilinde ikinci Ulaştırma ve depolama yer almıştır. Bu sektörde işyerlerinin yüzde 25'inde part-time çalışanı bulunmaktadır Üçüncü sırada ise yüzde 20 ile Madencilik ve taş ocakçılığı sektörü yer almıştır. Bu sektörlerde bulunan işyerlerinde part-time çalışan olmasının sebebi bu alanların part-time çalışmaya uygun olmasıdır. Zira İnşaat sektöründe işgücü, part-time çalışma yapma eğiliminde yüzde 10 ile daha az bulunmaktadır.

Part-time çalışma bir esnek çalışma şekli olup işgücü piyasasında kadınlar tarafından oldukça talep edilmektedir. Gerek ailevi yükümlülükler gerekse işgücü piyasasında işverenlerin kadın emeğinden sürekli olarak faydalanabilme yönündeki olumsuz algısı kadınları, part-time şeklinde istihdam biçimlerine yönlendirmektedir.

Şekil 7'de part-time çalışma yapılan ve yapılmayan işyerlerindeki kadın çalışanların oranları bulunmaktadır.

Şekil 7: Kadınların Part-Time Çalışma Durumu

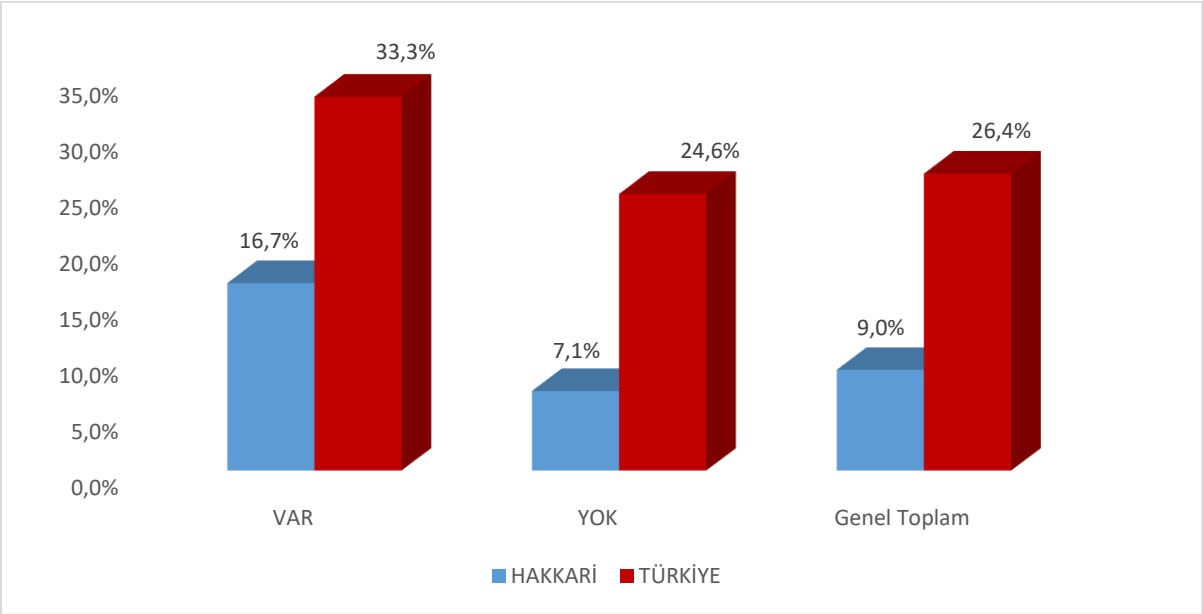

Kaynak: İPA 2018

Türkiye genelinde 10+ istihdamlı işyerlerinde çalışanların yüzde 26,4'ü kadınlar oluşturmaktayken Hakkari ilinde bu oran yüzde 9 olarak gerçekleşmiştir. Part-time çalışma yapma durumlarına göre Hakkari ili verileri incelendiğinde ise bu esnek çalışma şeklini kullanan işyerlerinde çalışanların içinde kadınların oranı yüzde 16,7 iken bu çalışma şeklini kullanmayan işyerlerindeki kadın çalışanların oranı yüzde 7,1 olarak tespit edilmiştir. Türkiye geneli verileri incelendiğinde part-time çalışma yapan işyerlerinde kadın çalışanların oranı yüzde 33,3 iken bu oran part-time çalışma yapmayan işyerlerinde yüzde 24,6'da kalmıştır. Hakkari ilinde part-time çalışma, kadın istihdamını olumlu etkilemektedir. Türkiye geneli ile benzer bir durum söz konusudur.

Şekil 8: Sektör Bazında İşyerlerinin Vardiyalı Çalışma Yapma Durumu

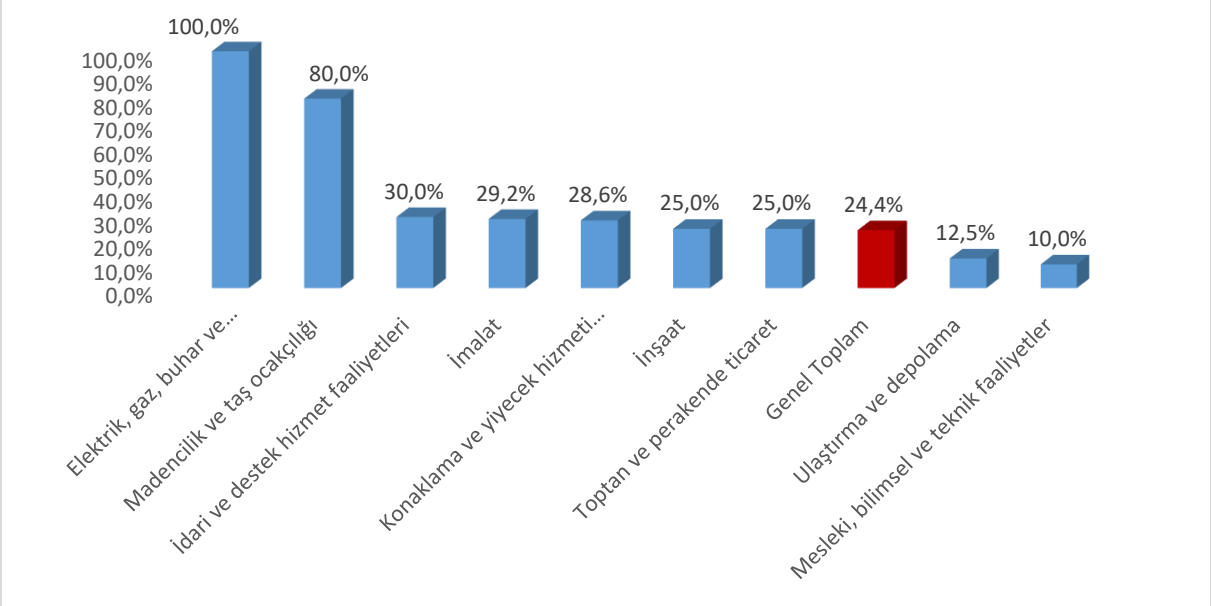

Kaynak: İPA 2018

Hakkari ilinde işyerlerinin yüzde 24,4'ünde vardiyalı çalışma mevcut olup bu oran 10+ istihdamlı işyerleri için Türkiye genelinde yüzde 20'dir. Hakkari ilinde en fazla vardiyalı çalışma yapan işyeri Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı ve Madencilik ve taş ocakçılığı sektörlerinde görünmektedir. Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı sektörlerde faaliyet gösteren 10+ istihdamlı işyerlerinin tamamında vardiyalı çalışma söz konusudur. Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler sektörü ise yüzde 10 ile en az vardiyalı çalışma yapılan sektörlerden biri olmuştur. Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler sektöründe bu oranın düşük olmasının nedeni çalışma saatlerinin sabit olmasından kaynaklanmaktadır. Vardiyalı çalışmayı az yapan bir diğer sektör olan Ulaştırma ve depolama sektöründe bu oran yüzde 12,5 olarak gerçekleşmiştir. Söz konusu sektörde vardiyalı çalışmanın az yapılmasının nedeni ise çalışma saatlerinin düsensiz olmasından kaynaklanmaktadır.

Şekil 9: Kadınların Vardiyalı Çalışma Durumu

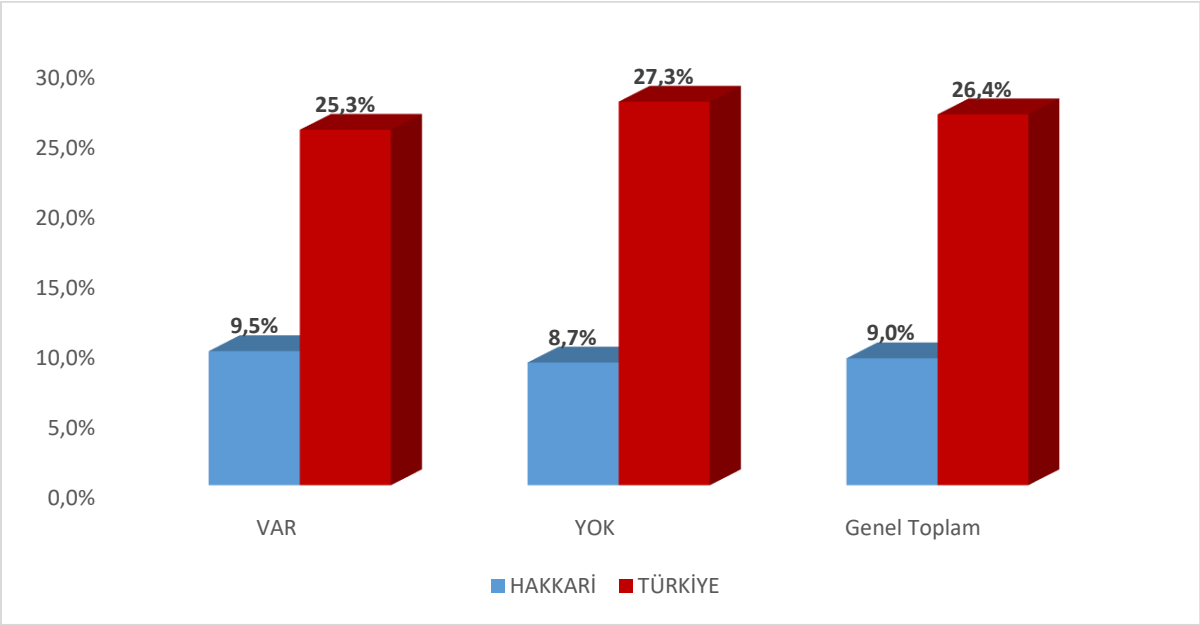

Kaynak: İPA 2018

Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde özellikle gece çalışmalarında erkekler daha yoğun bir şekilde çalıştırılmaktadır. Kadın işçilerin gece vardiyasında çalışabilmesi mevzuat açısından da özel düzenlemelere tabidir. Yasal yükümlülükler ve ailevi sorumluluklar gibi sebeplerle vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde erkek işgücünün daha fazla çalışması beklendik bir durumdur. Gündüz vardiyalarında bu husus geçerli olmasa da genel olarak erkek işgücü tercihinde bir eğilim söz konusudur.

Şekil 9'da söz konusu eğilime ters yönde bir durum olduğu göze çarpmaktadır. Hakkari ilinde Vardiyalı çalışma yapılan işyerleri için kadınların çalışma oranı, vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerine kıyasla daha fazladır. Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde çalışanların yüzde 9,5'i kadın, yüzde 90,5'i ise erkeklerden oluşmaktadır. Vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerinde ise kadınların çalışma oranı yüzde 8,7'e düşmektedir. Bu işyerlerinde de erkeklerin nihai olarak daha fazla oranda çalıştığı görülmektedir. Fakat bunun sebebi genel olarak Hakkari ilinde 10+ istihdamlı işyerlerinde çalışanların sadece yüzde 37,5'inin kadınlardan oluşmasıdır. Yani her 3 çalışandan 1'i kadınlardan oluşmakta olup, Türkiye ortalamasında ise her 4 çalışandan 1'i kadınlardan oluşmaktadır.

Türkiye ortalamasında vardiyalı çalışma yapılan ve yapılmayan işyerlerindeki kadınların çalışma durumlarında belirgin bir fark bulunmamaktadır. Vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerindeki çalışanlarda kadınların oranı, vardiyalı çalışma yapılan işyerlerine göre sadece

2,7 puan bir farkla fazladır. Şekilden de görüldüğü üzere bu fark Hakkari ilinde ters yönde işlemektedir.

Şekil 10: Sektörlere Göre İşyerlerinin İhracat Yapma Oranı

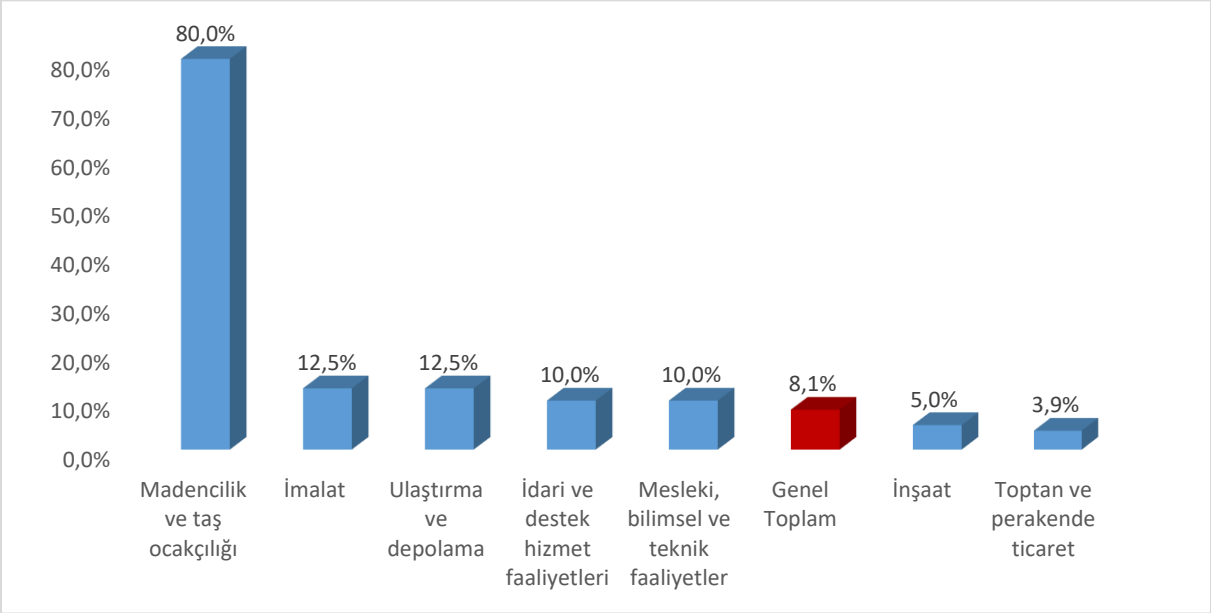

Kaynak: İPA 2018

Hakkari ilinde faaliyet gösteren 13 sektörden 7 sektörde bulunan işyerleri ihracat yapmaktadır. Madencilik ve taş ocakçılığı sektöründe bulunan işyerlerinin yüzde 80'ni ihracat yapmakta, ikinci sırada ise yüzde 12,5 ile İmalat sektörü bulunmakta olup bu sektörleri Ulaştırma ve depolama, İdari ve destek hizmet faaliyetleri ve Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler sektörleri takip etmektedir. Bu sektörler ihracat yapma oranı anlamında Hakkari ili ortalamasına göre yüksek bir seviyededir. Türkiye genelinde 10+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 17,5'i ihracat yapmakta ilk iki sektör olarak yüzde 45 ile İmalat ve yüzde 24,2 ile Madencilik ve taş ocakçılığı sektörleri ön plana çıkmaktadır.

Madencilik ve taş ocakçılığı sektörü ilin önemli bir payını oluştururken ihracat yapan işyerlerinde de yoğunluktadır. Bu sektördeki işverenler için ise ihracat yapma oranı diğer sektörlere nazaran yüksek olması ihracata dayalı olarak ekonomik faaliyet içerisinde bulunmalarını göstermektedir. İhracat yapan işyerlerinde ise istihdam kapasitesinin ve işgücü verimliliğinin yüksek olması beklenmektedir.

Şekil 11: Ar-Ge Çalışması Yapan İşyeri Durumu

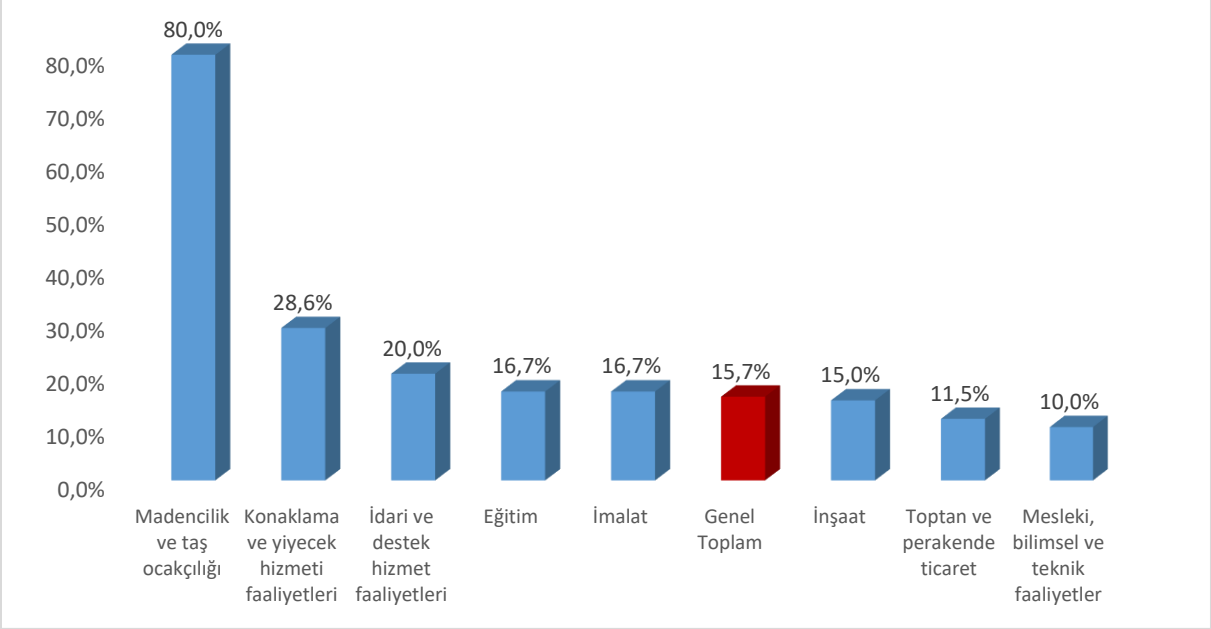

Kaynak: İPA 2018

Hakkari ilinde 13 sektörden 8 sektörde bulunan işyerleri Ar-Ge çalışması yapmaktadır. İl genelinde Ar-Ge çalışması yapan işyeri oranı yüzde 15,7 olarak gerçekleşmiştir. Madencilik ve taş ocakçılığı sektöründe bulunan işyerlerinin yüzde 80'ni Ar-Ge çalışması yapmakta, ikinci sırada ise yüzde 28,6 ile Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri sektörü bulunmaktadır. Üç ve dördüncü sırada ise yüzde 20 ile İdari ve destek hizmet faaliyetleri ve yüzde 16,7 ile Eğitim ve İmalat sektörleri yer almaktadır. Bu beş sektör Ar-Ge çalışması yapan işyeri oranı anlamında Hakkari ili ortalamasına göre yüksek bir seviyededir. Türkiye genelinde 10+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 11,8'i Ar-Ge çalışması yapmakta ve ilk iki sektör olarak yüzde 31,3 ile Bilgi ve İletişim ve yüzde 27,8 ile İmalat sektörleri ön plana çıkmaktadır. Hakkari ilinde en fazla işverenler Toptan ve perakende ticaret sektöründe olmasına rağmen Ar-Ge çalışması yapan işyeri oranı yüzde 11,5 ile sondan ikinci sırada yer almaktadır.

Şekil 12: Gelecek Bir Yıl İçinde Yatırım Planlayan İşyeri Oranı (%)

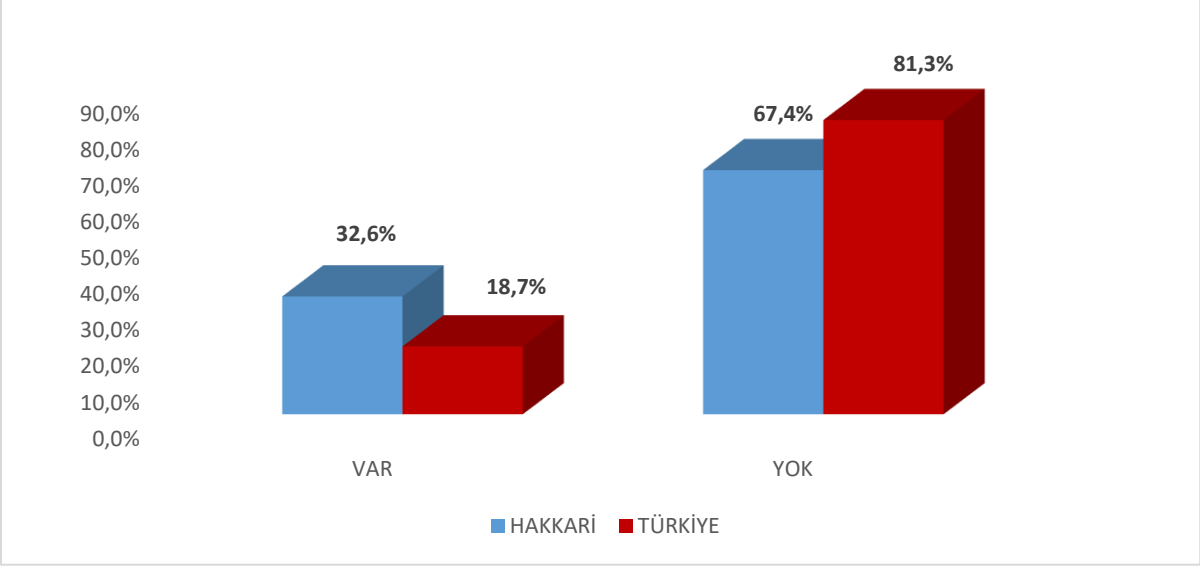

Kaynak: İPA 2018

Hakkari ilinde 10+ çalışanı olan işyerlerinin yüzde 32,6'sı gelecek bir yıl içinde yatırım planlamakta iken, bu oran Türkiye genelinde yüzde 18,7 olarak gerçekleşmiştir. Şekil 13'te planlanan yatırım türlerine yer verilmiştir.

Şekil 13: Gelecek Bir Yıl İçinde Planlanan Yatırım Oranı (%)

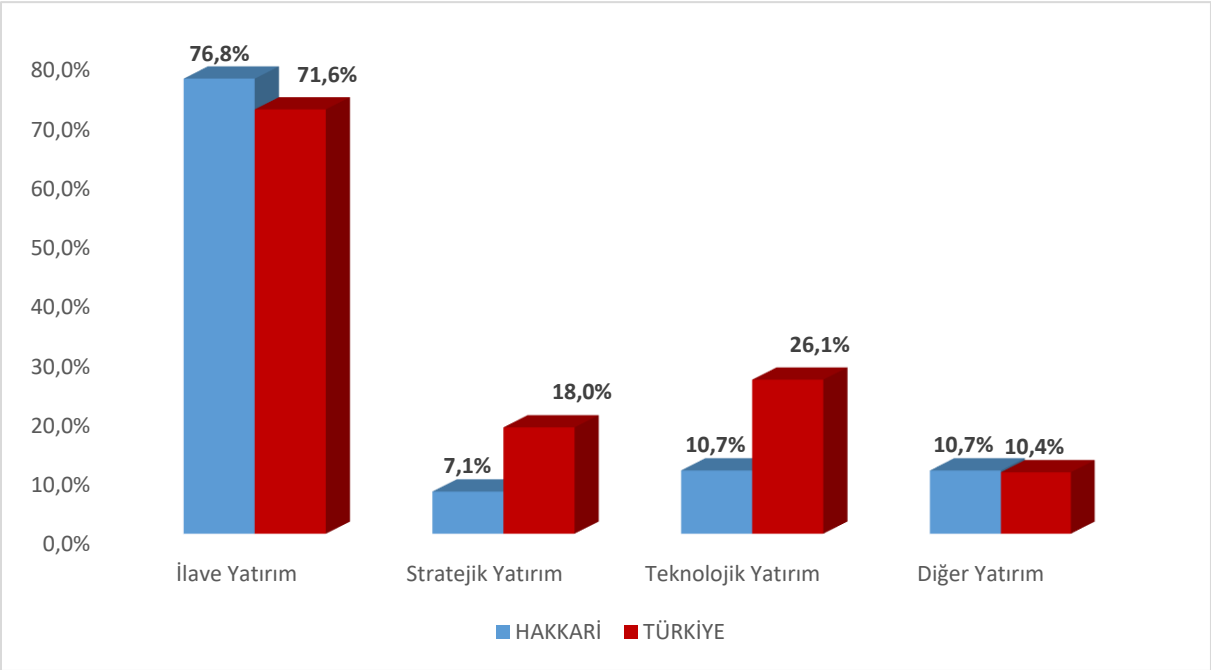

Kaynak: İPA 2018

Gelecek bir yıl içinde yatırım yapmayı planlayan işyerleri yatırım türlerine göre incelendiğinde; Hakkari ilinde yatırım yapmayı planlayan 10+ çalışanı olan işverenlerin yüzde 76,8'i ilave yatırım, yüzde 10,7 teknolojik yatırım, yüzde 10,7'si diğer yatırım ve yüzde 7,1'i

stratejik yatırım yapmayı planlamaktadır. Türkiye genelinde ise yatırım yapmayı planlayan işverenlerin yüzde 71,6'sı ilave yatırım, yüzde 26,1'i teknolojik yatırım, yüzde 18'i stratejik yatırım ve yüzde 10,4'ü diğer yatırım yapmayı planlamaktadır.

Şekil 14: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları

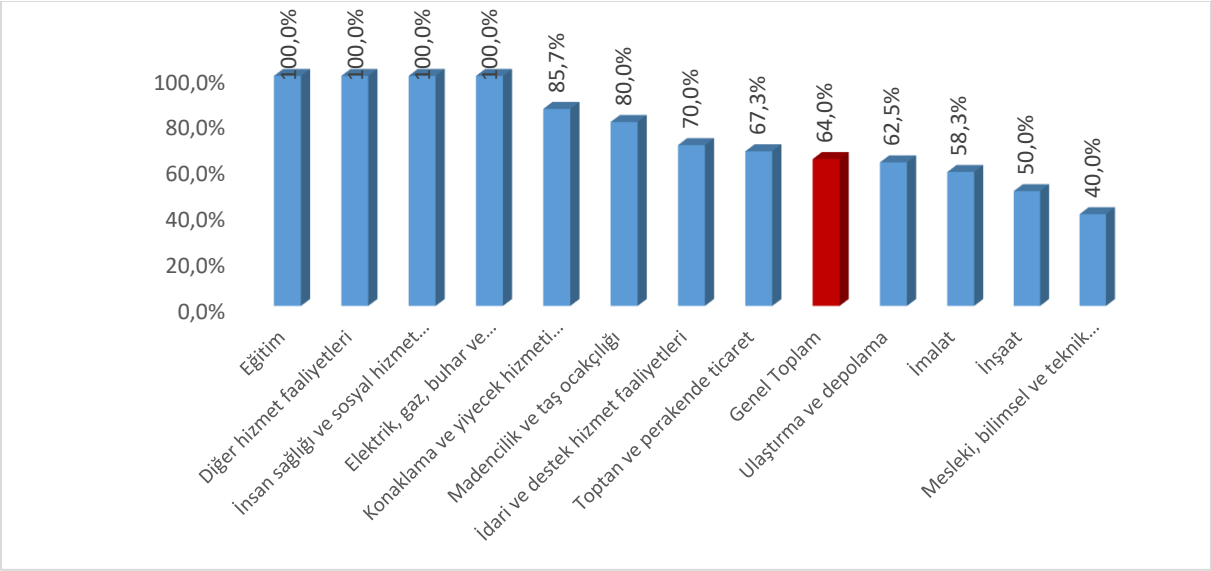

Kaynak: İPA 2018

Şekil 14'te İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranları sektörler bazında gösterilmiştir. Hakkari ilinde bulunan 10+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 64'ü İŞKUR hizmetlerinden faydalanmaktadır. Türkiye genelinde ise İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranı yüzde 37,9 olarak gerçekleşerek, bu oran Hakkari ili için Türkiye ortalamasının üzerinde bulunmaktadır.

Hakkari ilinde Eğitim, Diğer hizmet faaliyetleri, İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri ve Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı sektörlerinde yer alan işyerlerinin yüzde 100'ü İŞKUR hizmetlerinden faydalanmaktadır. İlin en çok işyerine sahip olan Toptan ve perakende ticaret sektöründe ise bu oran yüzde 67,3 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Tablo 9: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları

Sektörler	Çalışanlara Yönelik Eğitim	Danışmanlık ve Yönlendirme	Eleman Talebi	İEP	KÇÖ	Kurs
Madencilik ve taş ocakçılığı	0,0%	100,0%	0,0%	50,0%	0,0%	0,0%
İmalat	0,0%	85,7%	35,7%	64,3%	0,0%	0,0%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
İnşaat	0,0%	95,0%	30,0%	35,0%	5,0%	0,0%
Toptan ve perakende ticaret	5,7%	85,7%	28,6%	62,9%	2,9%	2,9%
Ulaştırma ve depolama	0,0%	100,0%	20,0%	60,0%	0,0%	0,0%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	0,0%	100,0%	50,0%	66,7%	0,0%	0,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	0,0%	100,0%	50,0%	75,0%	0,0%	0,0%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	0,0%	100,0%	28,6%	57,1%	0,0%	0,0%
Eğitim	0,0%	75,0%	33,3%	66,7%	0,0%	0,0%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%
Genel Toplam	**1,8%**	**88,2%**	**31,8%**	**58,2%**	**1,8%**	**0,9%**

Kaynak: İPA 2018

İŞKUR hizmetlerinden faydalanmış olan işyerleri en çok yüzde 88,2 ile Danışmanlık ve Yönlendirme hizmeti almıştır. İşyerlerinin 58,2'si İşbaşı Eğitim Programından yararlanırken yüzde 31,8'i Eleman Talebi alanında İŞKUR ile iletişime geçmişlerdir.

Hakkari ilinde faliyet gösteren 13 sektörden 8'inin tamamı İŞKUR hizmetlerinden faydalanmış olduğunu belirtmiştir. Bu ve diğer sektörlerin İŞKUR'un hangi hizmetlerinden daha çok yararlandığı sorusunun cevabı ise yukarıdaki Tablo 9'da yer almaktadır. Hakkari ilinde işyeri sayısı bakımından sektörel olarak en çok faliyet gösteren Toptan ve perakende ticaret sektörünün İŞKUR hizmetlerinden faydalanma durumu incelendiğinde; yüzde 85,7 Danışmanlık ve Yönlendirme, yüde 62,9 İşbaşı Eğitim Programı, yüzde 28,6 Eleman Talebi, yüzde 5,7 Çalışanlara Yönelik Eğitim ve yüzde 2,9 ile Kısa Çalışma Ödeneği ve Kurs faliyetleri şeklinde sıralanmaktadır.

Kısa Çalışma Ödeneğinden yararlanmak için sadece İnşaat ve Toptan ve perakende ticaret sektörlerinde faliyet gösteren işyerleri İŞKUR ile temasa geçmiştir. Bu sonuçtan hareketle Hakkari ilinde, zorlayıcı sebepler dolayısıyla İnşaat ve Toptan ve perakende ticaret sektöründeki işyerlerinin daha çok İŞKUR'dan destek almış olduğu söylenebilir.

Tablo 10: İŞKUR Hizmetlerinden Yararlananların Memnuniyet Durumu

Memnuniyet	Çalışanlara Yönelik Eğitim	Danışmanlık ve Yönlendirme	Eleman Talebi	İşbaşı Eğitim Programları	Kısa Çalışma Ödeneği	Mesleki Eğitim Kursu
Kararsızım	0,0%	3,1%	0,0%	1,6%	0,0%	0,0%
Memnun Değilim	0,0%	1,0%	0,0%	1,6%	0,0%	0,0%
Memnunum	100,0%	95,9%	100,0%	96,9%	100,0%	100,0%

Kaynak: İPA 2018

Hakkari ilinde İŞKUR hizmetlerinden yararlananların memnuniyet oranları incelendiğinde; Çalışanlara Yönelik Eğitim, Eleman Talebi, Kısa Çalışma Ödeneği ve Mesleki Eğitim Kursu faliyetlerinden yararlanan işverenlerin yüde 100'nün memnun olduğu gözlemlenmiştir.

Şekil 15: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanmama Nedenleri

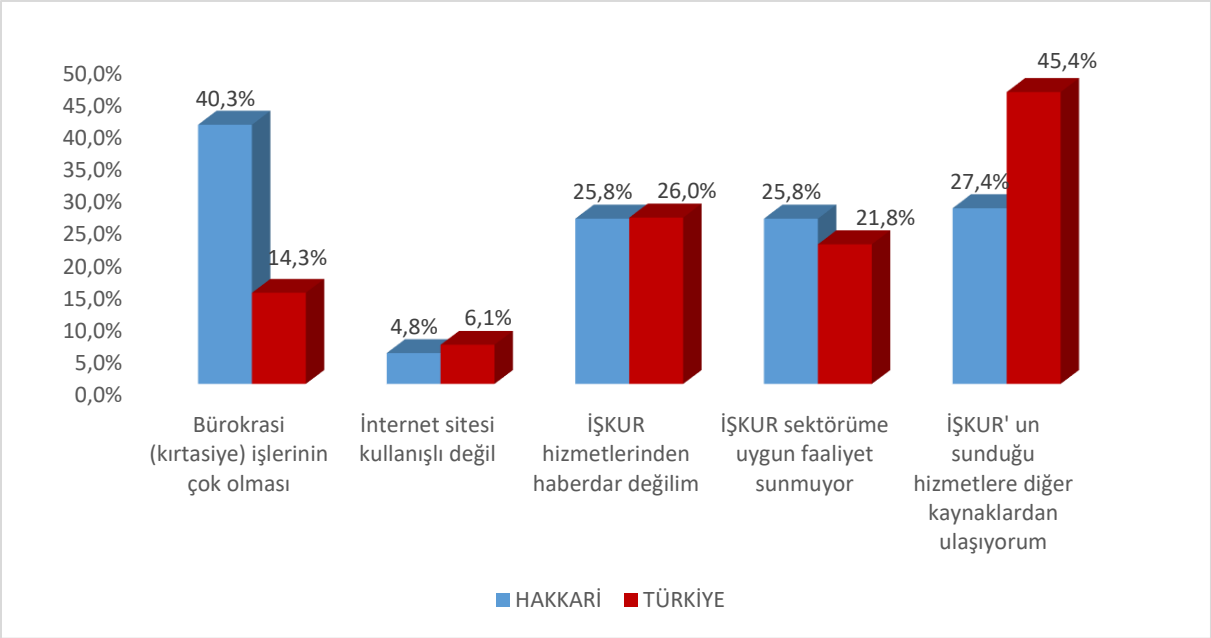

Kaynak: İPA 2018

Hakkari ilinde İŞKUR hizmetlerinden faydalanmama nedenlerinde ilk üç sırada, yüzde 40,3 ile Bürokrasi (kırtasiye) işlerinin çok olması, yüzde 25,8 ile İŞKUR sektörüme uygun faaliyet sunmuyor ve İŞKUR hizmetlerinden haberdar değilim durumu gerekçe gösterilmiştir. Türkiye genelinde ise faydalanmama nedenlerinde ilk üç sırada yüzde 45,4 İŞKUR'un sunduğu hizmetlere diğer kaynaklardan ulaşıyorum, yüzde 26 İŞKUR hizmetlerinden haberdar değilim ve yüzde 21,8 İŞKUR sektörüme uygun faaliyet sunmuyor durumunu gerekçe göstermişlerdir.

Mevcut İstihdam

Hakkari ilinde araştırma kapsamına dahil olan 10+ istihdamlı işyerlerinde çalışanların verileri Mevcut İstihdam başlığı altında incelenecektir.

Hakkari ilinde 10+ istihdamlı işyerleri için toplam çalışan sayısı 3 bin 427 olarak tespit edilmiştir. Cinsiyet bağlamında ele alındığında ise 3 bin 117 çalışan erkeklerden, 310 çalışan ise kadınlardan oluşmaktadır.

Tablo 11: Sektörlere ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı

Sektörler	Kadın Çalışan Sayısı	Erkek Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı
Toptan ve perakende ticaret	116	603	719
İnşaat	10	707	718
İmalat	40	453	493
Ulaştırma ve depolama	4	410	414
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	26	304	331
Eğitim	64	176	240
Madencilik ve taş ocakçılığı	4	158	162
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	2	140	142
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	20	100	120
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	17	37	53
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	4	9	14
Diğer hizmet faaliyetleri	0	14	14
Bilgi ve iletişim	2	6	8
Genel Toplam	**310**	**3.117**	**3.427**

Kaynak: İPA 2018

Sektörlere göre dağılımda ise; Hakkari ilinde çalışanların önemli bir ağırlığı Toptan ve perakende ticaret ile İnşaat sektörlerinde istihdam edilmektedir. Toptan ve perakende ticaret sektörünün Hakkari ili için önemi bu verilerden de anlaşılmaktadır. Erkeklerin yüzde 19,3'ü, kadınların ise yüzde 37,5'i Toptan ve perakende ticaret sektöründe istihdam edilmektedir. Toplam çalışan sayıları içinde ise Toptan ve perakende ticaret sektöründe çalışma oranı yüzde 21 olarak gerçekleşmiştir.

Hakkari ilinde 10+ çalışanı olan tüm sektörlerde kadın çalışan sayısının erkek çalışan sayısından daha az olduğu görülmektedir. Türkiye genelinde ise Sağlık ve Eğitim sektörlerinde kadınlar erkeklerden daha fazla sayıda çalışmaktadır. Ancak bu durum Hakkari ili için söz konusu değildir.

Tablo 12: Meslek Grupları ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları

Meslek Grupları	Kadın Çalışan Sayısı	Erkek Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	47	942	990
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	0	914	914
Hizmet Ve Satış Elemanları	105	379	483
Profesyonel Meslek Mensupları	83	205	288
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	10	255	266
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	56	113	169
Yöneticiler	4	158	162
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	2	142	144
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	2	8	10
Genel Toplam	**310**	**3.117**	**3.427**

Kaynak: İPA 2018

Toplam çalışanların içerisinde Nitelik Gerektirmeyen Meslekler ve Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar grubunda çalışanların oranı diğer meslek grupları ile kıyaslandığında önemli bir ölçüde ayrışmaktadır. Nitelik Gerektirmeyen Meslekler ele alındığı zaman Toplam çalışanların yüzde 28,9'u, erkek çalışanların yüzde 30,2'si ve kadın çalışanların yüzde 15,2'si bu meslek grubunda bulunmaktadır. İkinci sırada yer alan Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubu ise yüzde 26,7 oranında çalışanı barındırmaktadır. Üçüncü sırada ise yüzde 14,1 oranı ile Hizmet Ve Satış Elemanları meslek grubu yer almaktadır.

Hakkari ilinde toplam çalışanlar sıralamasından farklı olarak kadın çalışanların en fazla olduğu meslek grubu yüzde 33,8 ile Hizmet Ve Satış Elemanları meslek grubu yer almaktadır. Erkeklerde ise en fazla çalışanın olduğu ilk üç meslek grubu toplam çalışan sıralaması ile aynı gerçekleşmiştir.

Çalışan sayısının en az olduğu meslek grupları ise Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar ve Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları meslek grubu olmuştur. Hakkari ilinin sosyo-ekonomik yapısından dolayı Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar meslek grubunda çalışanların tamamı erkeklerden oluşmuştur.

Tablo 13: En Fazla Çalışanı Olan Meslekler

Toplam	Kadın	Erkek
Şoför (Yolcu Taşıma)	Satış Danışmanı / Uzmanı	Şoför (Yolcu Taşıma)
Beden İşçisi (Genel)	Büro Memuru (Genel)	Beden İşçisi (Genel)
Beden İşçisi (İnşaat)	Garson (Servis Elemanı)	Beden İşçisi (İnşaat)
Beden İşçisi (Temizlik)	Beden İşçisi (Temizlik)	Şoför-Yük Taşıma
Şoför-Yük Taşıma	Beden İşçisi (Genel)	Elektrik Teknisyeni
Elektrik Teknisyeni	Ön Muhasebeci	Beden İşçisi (Temizlik)
İş Makineleri Operatörü	Sekreter	İş Makineleri Operatörü
Diğer Hizmet Müdürleri	Aşçı	Diğer Hizmet Müdürleri
Satış Danışmanı / Uzmanı	Rehber Öğretmen (Psikolojik Danışman)	Asfalt İşçisi
Asfalt İşçisi	Okul Öncesi Öğretmeni	Kamyon Şoförü

Kaynak: İPA 2018

Tablo 13'te ise Hakkari ilinde cinsiyet bazında en fazla çalışılan meslekler görülmektedir. Özellikle en fazla çalışılan ilk 10 mesleğin sıralamaları değişse de erkek çalışanlar ve toplam çalışanlar bazında aynı olması, toplam çalışanlar içinde erkeklerin ağırlıkta olmasından kaynaklanmaktadır. Şoför (Yolcu Taşıma hem erkeklerde hem de toplamda en fazla çalışılan meslek olarak ortaya çıkmıştır. Kadınlarda ise Satış Danışmanı / Uzmanı mesleği en fazla çalışılan meslektir. Kadınların en fazla çalıştığı meslekler içerisinde hem erkeklerden hem de toplamdan farklı olarak Büro Memuru (Genel), Garson (Servis Elemanı), Ön Muhasebeci, Sekreter ve Aşçı meslekleri bulunmaktadır.

AÇIK İŞLER

Açık işler; işgücü piyasasında işverenlerin ihtiyaçlarını ortaya koyan, gerek meslek gerekse talep edilen beceri ve eğitim düzeyi bilgisini elde etmek suretiyle açılacak olan mesleki eğitim kursları, işverenlere verilmesi muhtemel teşvikler ve iş arayanları doğru mesleklere yöneltmek anlamında alınacak kararları etkileyen önemli verileri içermektedir.

Çalışma kapsamında işyerlerine ziyaret esnasında açık işlerinin bulunup bulunmadığı ve İşyerlerine açık iş bulunan mesleklerin yanında, bu meslekte cinsiyet tercihlerinin olup olmadığı, açık iş olan meslekler için talep edilen asgari eğitim düzeyi, aranan beceriler, açık işleri hangi kanallar ile aradıkları ve aranma süresi de sorulmuştur. Bu başlık altında açık iş kapsamında derlenen veriler incelenecektir.

Tablo 14: Sektörlere Göre Açık İş Sayısı, Açık İş Oranı ve Açık İşi Olan İşyeri Oranı

Sektörler	Açık İş Sayısı	Açık İş Oranı	Açık İşi Olan İşyeri Oranı
Toptan ve perakende ticaret	35	4,6%	25,0%
İmalat	27	5,2%	16,7%
İnşaat	27	3,7%	12,5%
Madencilik ve taş ocakçılığı	9	5,5%	20,0%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	8	2,5%	20,0%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	4	7,3%	28,6%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	3	2,5%	10,0%
Eğitim	2	0,9%	16,7%
Genel Toplam	**116**	**3,3%**	**17,4%**

Kaynak: İPA 2018

Hakkari ili İşgücü Piyasası Araştırması sonucunda 31 işyerinde 116 açık iş tespit edilmiştir. Hakkari ilinde Toptan ve perakende ticaret sektörünün açık işlerde önemli bir ağırlığının olduğu görülmektedir. 116 kişilik açık işin yüzde 29,7'sine tekabül eden 35 kişilik kısmı, Toptan ve perakende ticaret sektöründeki işverenlerden gelmiştir. Açık iş sayısının yoğun olduğu diğer sektörler ise İmalat ile İnşaat sektörleridir.

Açık iş oranı; açık iş sayısının, açık iş sayısı ve mevcut istihdam sayısının toplamına oranlanması suretiyle elde edilmektedir. Tablo 14'ten de görüleceği üzere Hakkari ilinde açık iş oranı yüzde 3,3 olarak tespit edilmiş olup, bu oran Hakkari ilindeki 10+ istihdamlı işyerleri bağlamında her 97 kişilik dolu kadronun yanında 3 kişilik doldurulmayı bekleyen kadronun bulunduğu anlamına gelmektedir. Açık iş oranının en yüksek olduğu sektör ise yüzde 7,3 ile Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri sektörü olarak tespit edilmiştir.

Tablo 14 incelendiğinde Hakkari ilinde araştırma kapsamına alınan 13 sektörden 8'inde faliyet gösteren işverenlerin açık işlerinim olduğu görülmektedir.

Hakkari ilinde araştırma kapsamına giren 10+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 17,4'ünde açık iş bulunmaktadır. Bu oran Türkiye ortalamasının altında olup Türkiye geneli için açık işi olan işyeri oranı yüzde 20,2 olarak gerçekleşmiştir.

Açık İş ve Açık iş verme oranında, Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri yüzde olarak en yüksek oranlara sahip olsada sektörde Hakkari ilinde 10+ çalışanı olan 4 işyeri bulunmaktadır. Bu nedenle Hakkari ilinde hem işyeri sayısı hem de açık iş sayısı dikkate

alındığında, açık iş verme oranında Toptan ve perakende ticaret sektörü ön plana çıkmaktadır. Toptan ve perakende ticaret sektöründe yer alan her 4 işyerinden 1'inde açık iş bulunmaktadır.

Şekil 16: Açık İşlerde Cinsiyet Tercihi

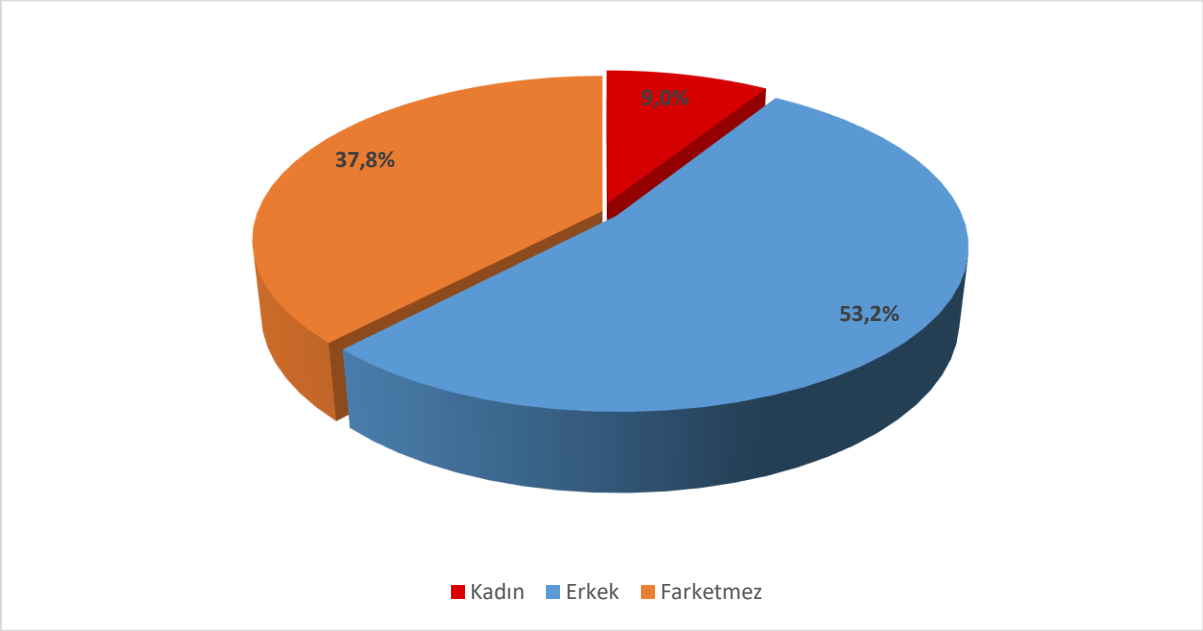

Kaynak: İPA 2018

Şekil 16'da Hakkari ilinde araştırma sonucunda elde edilen açık işlerde 10+ çalışanı bulunan işverenlerin cinsiyet tercihleri gösterilmektedir. Hakkari ilinde açık işlerin yüzde 53,2'sinde işverenler erkek işgücü talep etmekte iken, bu oran Türkiye genelinde yüzde 44 olarak gerçekleşmiştir. Kadın işgücü istihdam etme eğilimi ise Türkiye genelinde yüzde 9,5 iken, Hakkari ilinde yüzde 9 düzeyinde kalmıştır. Hakkari ili ve Türkiye genelinde işverenlerin yaklaşık yarısı açık işlerinde herhangi bir cinsiyet tercihinde bulunmamıştır. Kadın çalışan oranı düşük olmasına rağmen açık işlerde cinsiyet çok önemli değildir.

Şekil 17: Açık İşlerin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

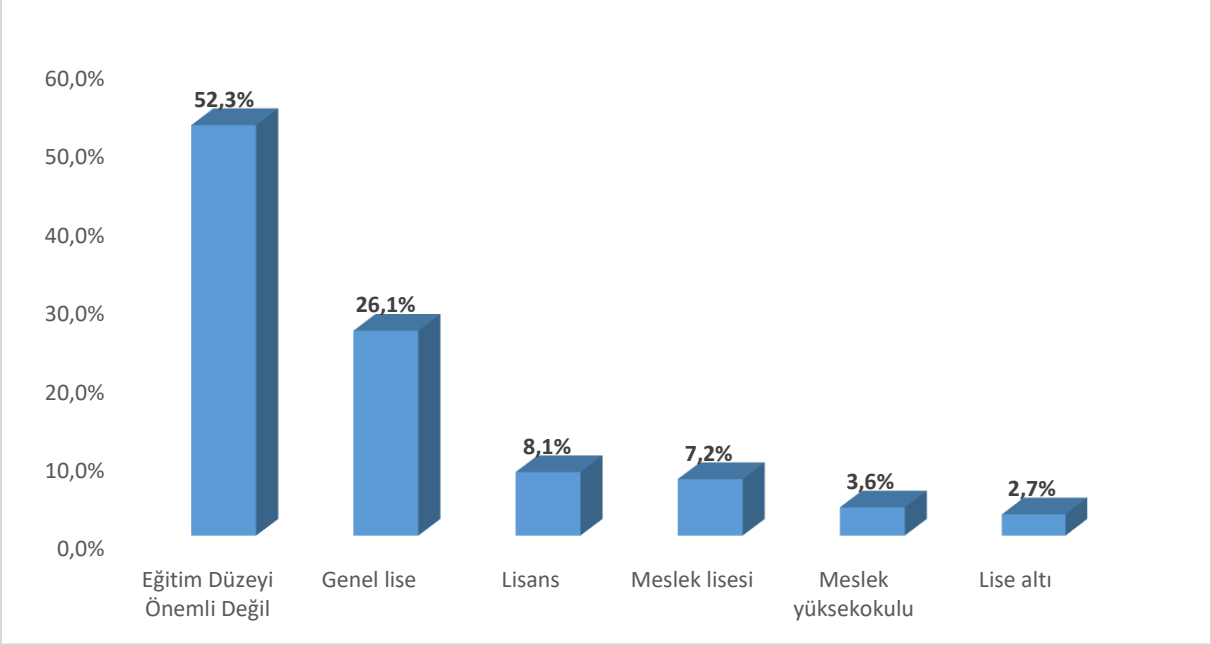

Kaynak: İPA 2018

Hakkari ilindeki açık işlerin yüzde 52,3'ünde işverenler herhangi bir eğitim düzeyi talep etmemişlerdir. En fazla oranda ikinci sırada bulunan eğitim düzeyi ise yüzde 26,1 ile Genel Lise eğitim seviyesi olarak görülmektedir. Açık işlerde en az talep edilen eğitim seviyesi ise yüzde 2,7 ile Lise altındadır. Hakkari işgücü piyasasında açık işlerde eğitim düzeyinin çok önemli olmadığı görülmektedir.

Şekil 18: Açık İşlerin Cinsiyet ve Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

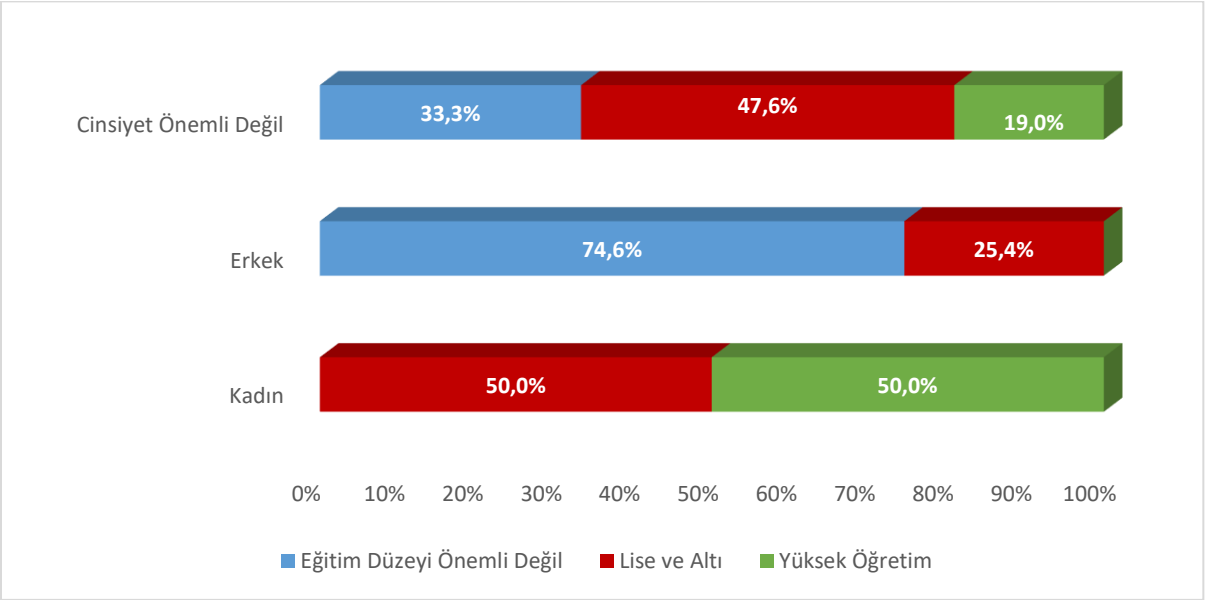

Kaynak: İPA 2018

Şekil 18'de açık işlerin cinsiyete ve eğitim düzeyine göre dağılımı görülmektedir. Cinsiyetin önemli olmadığı açık işlerde, yüzde 33,3 oranında eğitim düzeyi de önemli görülmemektedir. Yüzde 47,6 oranında lise ve altı seviyesinde ve yüzde 19 oranında ise yüksek öğretim seviyesinde işgücü tercih edilmektedir. Erkeklerin tercih edildiği açık işlerde yüzde 74,6 oranında olduğu ve kadınların tercih edildiği açık işlerde ise eğitim düzeyi önemli Değil durumunu olmadığı görülmektedir. Erkek tercihinde bulunan açık işlerde, eğitim düzeyi önemli değil seçeneği ön plana çıkarken kadın ve cinsiyetin önemli olmadığı açık iş tercihlerinde Lise ve Altı Eğitim düzeyleri ön plana çıkmaktadır. Kadın ve erkek işgücü talebi için bir değerlendirme yapılacak olursa; kadın tercihinde bulunan açık işlerin yarısında Yüksek Öğretim sevyesindeki eğitim düzeylerini terci ederken erkek tercihinde bulunan açık işlerin hiçbirinde Yüksek Öğretim sevyesindeki eğitim düzeyi tercih edilmemiştir.

Şekil 19: Açık İşlerde Engelli Çalıştırmak İstenmesi

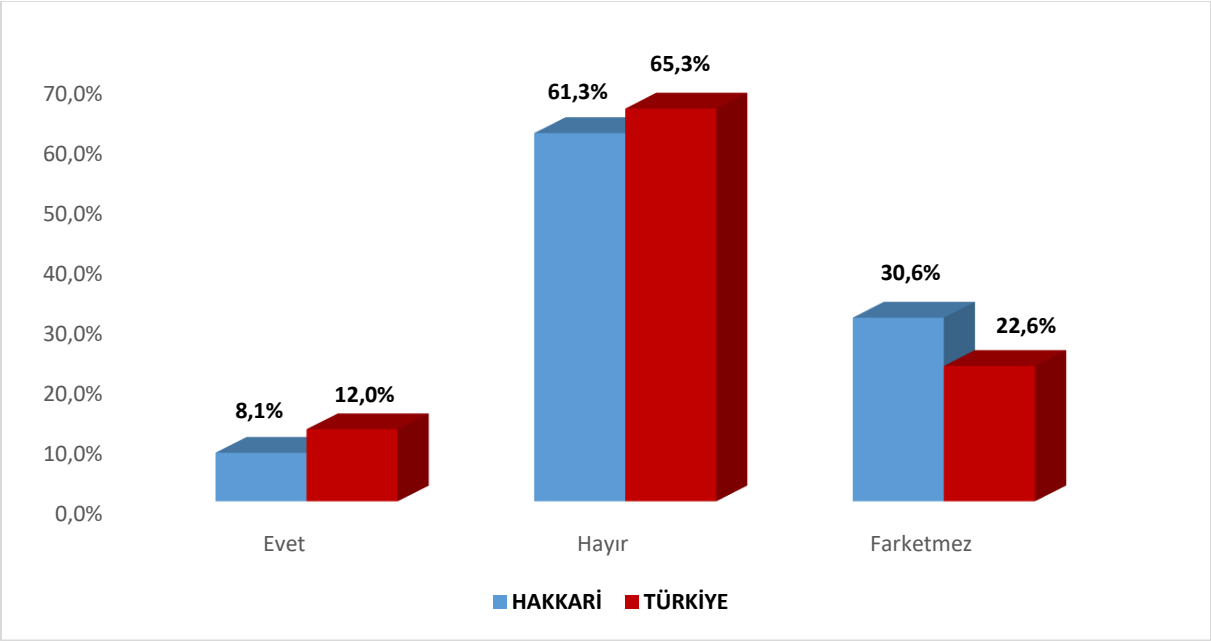

Kaynak: İPA 2018

Açık iş olan mesleklerde engelli çalıştırılmak istenmesi durumu incelendiğinde; Hakkari ilinde yüzde 8,1 oranında evet denilmiştir. Farketmez diyenlerin oranı yüzde 30,6'dır. Yani açık işler açısından genel değerlendirmede yaklaşık olarak her 3 açık iş için 1 engelli tercih edilebileceği söylenmiştir.

Türkiye genelinde ise yüzde 12 oranında evet, yüzde 22,6 oranında farketmez denmiştir. Yani Hakkari ilinde olduğu gibi her 3 açık iş için 1 engelli tercih edilebileceği söylenmiştir.

Şekil 20: Açık İşlerin Arama Kanallarına Göre Dağılımı

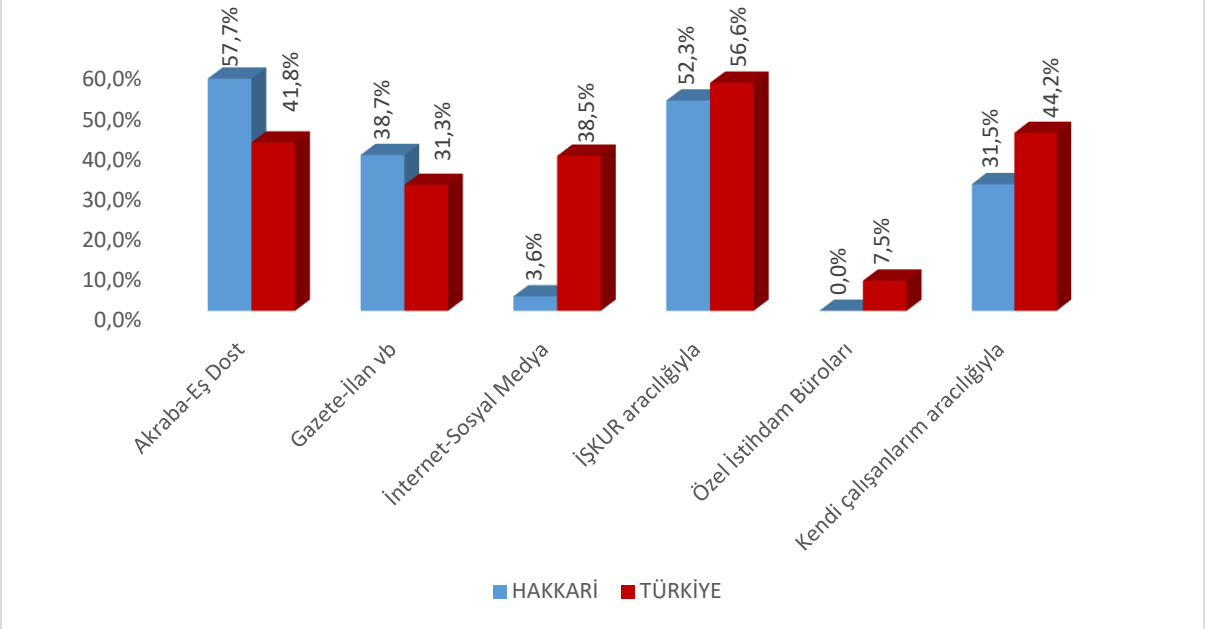

Kaynak: İPA 2018

Açık işlerin hangi arama kanalı ile işgücü piyasasına sunulduğu özellikle İŞKUR için önemli bir konuyu oluşturmaktadır. Piyasadaki açık işlerin Kuruma kazandırılması yoluyla daha çok kişiyi işe yerleştirmek için hangi beceri ve eğitim düzeylerinin talep edildiğinin bilinmesi açılacak olan aktif işgücü programlarının etkinliği açısından önem arz etmektedir.

Şekil 20'de Hakkari ili ve Türkiye genelinde karşılaştırmalı olarak açık işlerin arama kanalına göre dağılımı mevcuttur. Hakkari ilinde 10+ istihdamlı işyerlerinden alınan açık işlerin yüzde 52,3 gibi büyük bir oranı İŞKUR aracılığıyla aranmaktadır. Bu oran Türkiye geneli için yüzde 56,6 olarak gerçekleşmiştir. Hakkari ilinde birinci sırada yüzde 57,7 ile Akraba-Eş Dost Aracılığıyla arama kanalı kullanılmıştır. İkinci sırada ise yüzde 52,3 ile İŞKUR Aracılığıyla arama kanalı olarak kullanılmıştır. Özel İstihdam Büroları aracılığıyla arama kanalı Hakkari ilinde kullanılmamaktadır. Açık İşlerin hangi arama kanalıyla karşılandığı taplosu incelendiğinde dikkat çeken nokta sadece Akraba-Eş-Dost arama kanalı Hakkari ilinde Türkiyeden daha yüksek çıkmaktadır.

Tablo 15: Cinsiyete Göre Açık İşlerde Talep Edilen Becerilerin Öncelik Sıralaması

Beceri	Kadın	Erkek	Cinsiyet Önemli Değil	Genel Toplam
Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	3	1	1	1
Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	1	2	4	2
Satış ve Pazarlama Becerisi	2	5	3	3
Bilgisayar kullanımı	4	-	2	4
İletişim ve İfade Yeteneği	1	4	5	5
Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	2	5	6	6
Takım Çalışması	-	3	-	7
Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	-	6	6	8
Yabancı Dil	-	-	-	-
Proje Tabanlı Çalışma	-	-	-	-

Kaynak: İPA 2018

Hakkari ilinde cinsiyete göre açık işlerde talep edilen becerilerin öncelik sıralaması incelendiğinde, Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerisi hem erkeklerde hem cinsiyetin önemli olmadığı durumlarda hem de genel toplamda birinci sırada, kadınlarda ise üçüncü sırada olduğu görülmektedir. Kadınlarda birinci sırada ise İletişim ve İfade Yeteneği ve Fiziki ve Bedensel Yeterlilik becerileri bulunmaktadır. Hakkari ilinde Yabancı Dil ve Proje Tabanlı Çalışma beceriler talep edilmemektedir.

Tablo 16: Meslek Gruplarına Göre Açık İş Sayısı ve Açık İş Oranı

Meslek Grupları	Toplam Açık İş Sayısı	Açık İş Oranı
Hizmet Ve Satış Elemanları	39	7,4%
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	27	2,9%
Sanatkârlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	27	15,9%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	9	0,9%
Profesyonel Meslek Mensupları	9	3,2%
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	3	1,8%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	1	0,4%
Genel Toplam	**116**	**3,3%**

Kaynak: İPA 2018

Hakkari ilinde açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla Hizmet Ve Satış Elemanları olduğu tespit edilmiş olup, bu gruptaki açık iş sayısının toplam açık iş sayısı içindeki oranı yüzde 33,3'tür. İkinci sırada ise Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar meslek grubu bulunmaktadır.

Hakkari ili için tespit edilen yüzde 3,3'lük açık iş oranı meslek grupları bazında da değerlendirildiğinde, açık iş oranı en yüksek oranda yüzde 15,9 ile Sanatkârlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubunda olduğu görülmektedir. Daha sonra ise sırasıyla Hizmet Ve Satış Elemanları ile Profesyonel Meslek Mensupları gelmektedir. Sanatkârlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar ile Hizmet Ve Satış Elemanları meslek grubları il geneli açık iş oranının üzerinde bulunmaktadır.

Tablo 17: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları

Meslek Grubu	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan vb	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR aracılığıyla	Kendi çalışanlarım aracılığıyla
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	66,7%	0,0%	0,0%	66,7%	33,3%
Hizmet Ve Satış Elemanları	29,7%	70,3%	10,8%	78,4%	16,2%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	55,6%	33,3%	0,0%	11,1%	88,9%
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	-	-	-	-	-
Profesyonel Meslek Mensupları	88,9%	11,1%	0,0%	77,8%	22,2%
Sanatkârlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	19,2%
Silahlı Kuvvetlerle İlgili Meslekler	-	-	-	-	-
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	42,3%	50,0%	0,0%	73,1%	50,0%
Yöneticiler	-	-	-	-	-
Genel Toplam	**57,7%**	**38,7%**	**3,6%**	**52,3%**	**31,5%**

Kaynak: İPA 2018

Meslek gruplarına göre açık işlerin aranma kanalları değerlendirilecek olursa; İŞKUR'un en yüksek oranda kullanıldığı meslek grubu Hizmet Ve Satış Elemanları ile Profesyonel Meslek Mensupları olmuştur. Hakkari ilinde meslek gruplarındaki açık işlerin yüzde 100'ü İŞKUR aracılığıyla işgücü piyasasına sunulmuş herhangi bir meslek gurubu bulunmamaktadır.

Sanatkârlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar ile Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları meslek grubunda faaliyet gösteren işverenlerin tama mı Akraba-Eş-Dost arama kanalını kullanırken İŞKUR arama kanalını tercih etmemişlerdir.

Tablo 18: Açık İş Olan Mesleklerden İstenen Becerilerde Öncelik Sıralaması

Meslekler	Bilgisayar kullanımı	Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	İletişim ve İfade Yeteneği	Satış ve Pazarlama Becerisi	Takım Çalışması	Yeterli Mesleki, Teknik Bilgi ve Tecrübe
SIHHİ TESİSATÇI	-	-	-	-	-	-	1
GARSON (SERVİS ELEMANI)	3	-	-	4	2	-	1
İŞ MAKİNELERİ OPERATÖRÜ	3	2	-	4	-	-	1
TESİS İŞÇİSİ (MADEN)	-	2	-	-	-	3	1
KASİYER	3	2	4	5	1	-	2
LAHMACUN USTASI	-	1	-	-	2	-	-
KAHVE VE KAKAO HAZIRLAYICISI (BARİSTA)	2	-	-	-	-	-	1
İŞ GÜVENLİĞİ UZMANI (AZ TEHLİKELİ SINIF-C)	-	-	-	-	-	-	1
MUHASEBECİ	2	-	1	2	-	-	2
AŞÇI	-	2	-	-	-	-	1

Kaynak: İPA 2018

Tablo 18'de Hakkari ilinde açık işi olan meslekler özelinde talep edilen becerilerin öncelik sıralaması bulunmaktadır. Fiziki ve Bedensel Yeterlilik becerisi yanlızca Lahmacun Ustası mesleğinde birinci sırada olduğu dikkat çekmektedir.

Açık İşlerde talep edilen becerilerde Hakkari ilinde Yeteri Mesleki, Teknik Bilgi ve Tecrübe becerisi ön planda olduğu göze çarpmakta olup bu beceri Sıhhi Tesisatçı, Garson (Servis Elemanı), İş Makineleri Operatörü, Tesis İşçisi (Maden), Kahve ve Kakao Hazırlayıcısı (Barista), İş Güvenliği Uzmanı (Az Tehlikeli Sınıf-C) ve Aşçı mesleklerinde birinci sırada yer almaktadır.

Tablo 19: Cinsiyet Bazında En Çok Açık İş Olan Meslekler

Kadın	Erkek	Cinsiyet Önemli Değil	Genel Toplam
Reyon Görevlisi	Sıhhi Tesisatçı	Garson (Servis Elemanı)	Sıhhi Tesisatçı
Muhasebeci	İş Makineleri Operatörü	Kahve Ve Kakao Hazırlayıcısı (Barista)	Garson (Servis Elemanı)
Beden İşçisi (Temizlik)	Tesis İşçisi (Maden)	Lahmacun Ustası	İş Makineleri Operatörü
Okul Öncesi Öğretmeni	Garson (Servis Elemanı)	Aşçı	Tesis İşçisi (Maden)
Kasiyer	Beden İşçisi (Genel)	İş Güvenliği Uzmanı (Az Tehlikeli Sınıf-C)	Kasiyer
Ön Muhasebeci	Satış Elemanı (Toptan)	Kasiyer	Lahmacun Ustası
Büro Memuru (Genel)	Galeri Ve Tünel Açma Makinesi Operatörü	Aşçı Yardımcısı	Kahve Ve Kakao Hazırlayıcısı (Barista)
-	KASİYER	İŞ MAKİNELERİ OPERATÖRÜ	İŞ GÜVENLİĞİ UZMANI (AZ TEHLİKELİ SINIF-C)
-	AKARYAKIT SATIŞ ELEMANI (POMPACI)	GAZETECİ	MUHASEBECİ
-	BETONARME DEMİRCİSİ	SİMİT İMALAT USTASI	AŞÇI

Kaynak: İPA 2018

Hakkari ilinde en fazla açık iş olan meslekler; Sıhhi Tesisatçı, Garson (Servis Elemanı), İş Makineleri Operatörü, Tesis İşçisi (Maden), Kasiyer, Lahmacun Ustası, Kahve Ve Kakao Hazırlayıcısı (Barista), İş Güvenliği Uzmanı (Az Tehlikeli Sınıf-C), Muhasebeci ve Aşçıdır.

İşverenlerin açık işlerinde kadın işgücü tercihinde bulundukları en fazla açık iş olan üç meslek ise Reyon Görevlisi, Muhasebeci ve Beden İşçisi (Temizlik) meslekleridir. Açık işlerde erkek işgücü tercihinin olduğu en fazla açık iş olan üç meslek Sıhhi Tesisatçı, İş Makineleri Operatörü ve Tesis İşçisi (Maden), cinsiyetin önemli olmadığı açık işlerde ise Garson (Servis Elemanı), Kahve Ve Kakao Hazırlayıcısı (Barista), Lahmacun Ustası meslekleri ön plana çıkmaktadır.

TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

Araştırma kapsamında işverenlere son 1 yıl içerisinde hangi mesleklerde eleman temininde güçlük çektikleri, temininde güçlük çektikleri eleman sayısı ve bunun nedenleri sorulmuştur. Derlenen verilerle Hakkari ili işgücü piyasasının talep kısmını daha net görmek hedeflenmektedir. İşverenlerin karşılamakta güçlük çektiği mesleği, sayısını ve hangi nedenlerden ötürü aradığı çalışanı temin edemediğini bilmek, ilin istihdam politikasına da yön vereceğinden araştırmanın temininde güçlük çekilen meslekler bölümü önemli bilgiler

içermektedir. Bu kapsamda bu bölümde temininde güçlük çekilen meslekler, sektörler ve meslek grupları bazında incelenecektir.

Araştırma kapsamında yapılan ziyaretler sonucu Türkiye genelinde 63 bin 994 işyerinde eleman temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. Hakkari ilinde ise 10+ istihdamlı 96 işyeri temininde güçlük çekilen meslek olduğunu ifade etmişlerdir. Yüzde 33,7 ile Hakkari ilinin eleman temininde ülke genelinden daha fazla eleman temininde güçlük çektiği görülmektedir. Söz konusu bu oran Türkiye geneli için yüzde 29,5 olarak hesaplanmıştır.

Hakkari ilinde eleman temininde güçlük çeken işyerlerini sektörel olarak incelediğimizde; İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri, Gayrimenkul faaliyetleri, Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor, Finans ve sigorta faaliyetleri, Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri ve Bilgi ve iletişim sektörlerinde bulunan işyerlerinin eleman temininde güçlük çekmedikleri dikkat çeken bir husus olarak karşımıza çıkmaktadır. Bunun yanı sıra eleman temininde en fazla oranda güçlük çeken işyerlerinin Madencilik ve taş ocakçılığı, Toptan ve perakende ticaret ile İmalat sektörlerinde olduğu görülmektedir. Söz konusu sektördeki mevcut işyerlerinin bu alanda çalışabilecek yeterli beceriye sahip elemanın bulunamaması faktörü, sektörün temininde güçlük çekme oranının yükselmesine neden olmuştur.

İnşaat sektörü gibi Hakkari ilinde işyeri sayısının yoğun olduğu bir sektörün eleman temininde güçlük çekilen işyeri oranının düşük çıkması dikkat çekmektedir. Bu sonuç, bu sektörün ilde eleman temininde diğer sektörlere nazaran daha az zorluk çektiğini göstermektedir.

Tablo 20: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı

Sektörler	Temininde Güçlük Çekilen Eleman Sayısı
Madencilik ve taş ocakçılığı	72
Toptan ve perakende ticaret	63
İmalat	44
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	35
İnşaat	31
Eğitim	13
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	12
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	10
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	3
Ulaştırma ve depolama	1
Diğer hizmet faaliyetleri	1
Genel Toplam	**285**

Kaynak: İPA 2018

Hakkari ilinde 285 kişinin temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. Temininde güçlük çekilen kişi sayıları sektör bazında incelendiğinde, özellikle Madencilik ve taş ocakçılığı sektörü ön plana çıkmaktadır. Hakkari ilinde temininde güçlük çekilen elemanların yüzde 25,4'ü bu sektörde gerçekleşmiştir. Bunun dışında, Toptan ve perakende ticaret ile İmalat sektörleri de eleman temininde güçlük çekmede ön plana çıkan diğer sektörlerdir.

Şekil 21: Temininde Güçlük Çekilen Kişilerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı

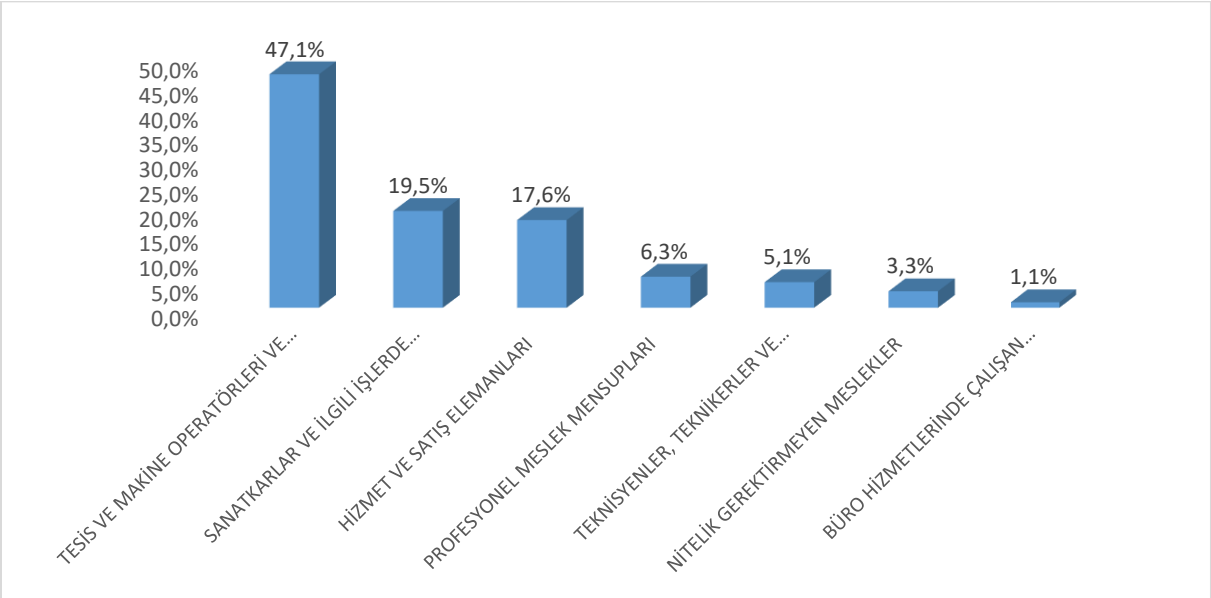

Kaynak: İPA 2018

Hakkari ilinde meslek gruplarına göre temininde güçlük çekilen kişilere bakıldığında en çok 134 kişi ile Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubunda yer aldıkları görülmektedir. Eleman temininde güçlük çekilen kişilerin yüzde 47,1'i bu meslek grubunda yer almaktadır. Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar meslek grubu en az temininde güçlük çekilen meslek grubu olarak ortaya çıkmıştır.

Türkiye genelinde de 10+ istihdamlı işyerlerinde eleman temininde güçlük çekilme oranında birinci sırada, Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubu bulunmaktadır. Benzer şekilde araştırma sonuçları göstermektedir ki Yöneticiler meslek grubu ülke genelinde eleman temininde en az güçlük çeken meslek grubudur.

Tablo 21: Mesleklere Göre TGÇM Dağılımı

TGÇM	Eleman Sayısı
YER ALTI MADEN İŞLETMESİ HAZIRLIK ELEMANI	52
İŞ MAKİNELERİ OPERATÖRÜ	49
HAT ÇEKİCİ (ELEKTRİK ENERJİSİ)	19
AŞÇI	14
KASİYER	13
SATIŞ DANIŞMANI / UZMANI	10
İNŞAAT KALIPÇISI (AHŞAP)	10
ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	8
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	7
DİĞER	101
Toplam	**285**

Kaynak: İPA 2018

Hakkari ilinde temininde güçlük çekilen mesleklere bakıldığında ilk sırada 52 kişi ile Yer Altı Maden İşletmesi Hazırlık Elemanı mesleği yer almaktadır. Bu mesleğin ardından sırasıyla 49 kişi ile İş Makineleri Operatörü ve 19 kişi ile Hat Çekici (Elektrik Enerjisi) meslekleri gelmektedirler.

Geçtiğimiz yıl gerçekleştirilen araştırma sonuçlarına göre temininde güçlük çekilen ilk on meslekle bu yılki araştırma sonuçlarını kıyasladığımızda; İş Makineleri Operatörü ve Satış Danışmanı / Uzmanı olmak üzere toplam iki mesleğin yine değişmeyerek ilk onda yer aldıkları görülmektedir. Hakkari ilinde söz konusu meslekler, son iki yıldır temininde güçlük çekilen meslekler arasında yer almaya devam etmektedirler.

İş Makineleri Operatörü, Kasiyer ve Aşçı mesleklerinin aynı zamanda açık işi en çok olan meslekler arasında ilk onda yer alması, ilin istihdam politikalarına yön vermesi adına dikkate değer bir bilgi şeklindedir.

Şekil 22: TGÇM Nedenlerinin Dağılımı

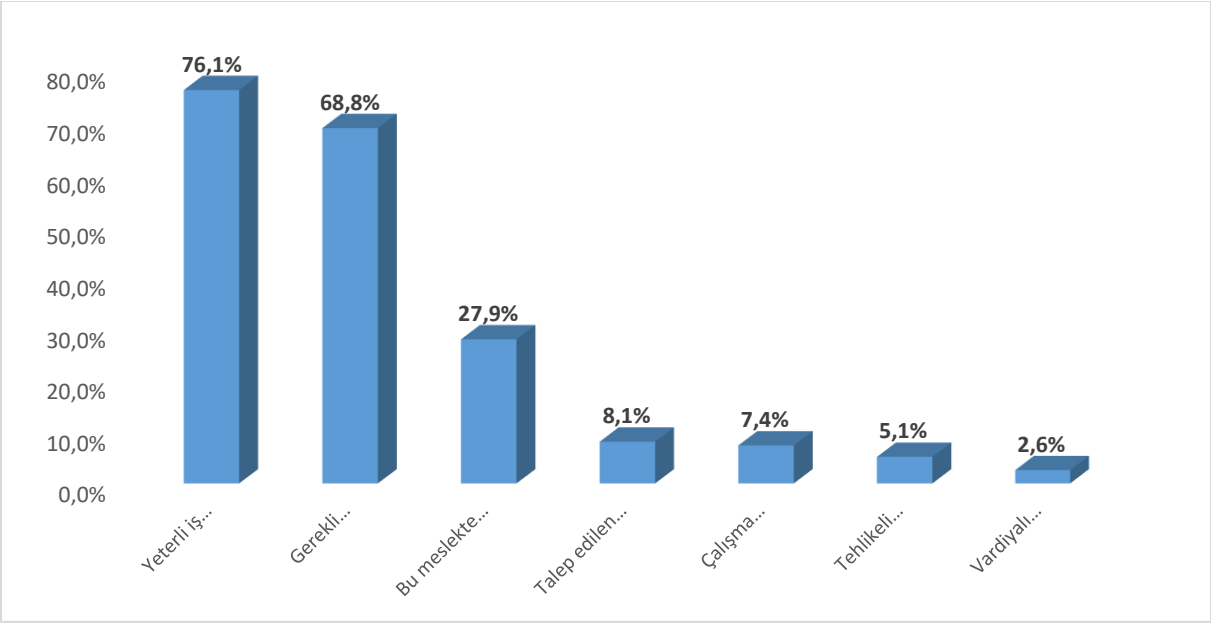

Kaynak: İPA 2018

Hakkari ilinde temininde güçlük çekilme nedenlerine bakıldığında ilk sırada Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması yer almaktadır. Türkiye geneli 10+ istihdamlı işyerlerinin TGÇM Nedenleri Dağılımında ise Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması ön plana çıkmaktadır.

Mesleklere Göre TGÇM dağılımı incelendiğinde, açık işi en çok olan mesleklerle temininde güçlük çekilen mesleklerin benzerlik gösterdiği hatta birçoğunun bire bir aynı olduğu görülmektedir. TGÇM Nedenlerinin Dağılımına bakıldığında ise ilk sırada Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması gelmektedir. Öyle ki bu nedeni ortadan kaldırmaya yarayacak doğru aktif işgücü politikaları üretilip, mevcut açık işler için aranan yeterli iş tecrübesine sahip bireyler sağlandığında il genelinde talep ve arz dengelenmiş olacaktır.

Tablo 22: Mesleklere Göre TGÇM Nedenleri

Meslekler	Bu meslekte işe başvuru yapılmaması	Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması	Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması	Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi	Talep edilen ücretin yüksek bulunması	Vardiyalı çalışma olması	Tehlikeli veya çok tehlikeli meslek olması
YER ALTI MADEN İŞLETMESİ HAZIRLIK ELEMANI	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
İŞ MAKİNELERİ OPERATÖRÜ	36,2%	100,0%	76,6%	4,3%	0,0%	10,6%	4,3%
HAT ÇEKİCİ (ELEKTRİK ENERJİSİ)	44,4%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
AŞÇI	0,0%	100,0%	69,2%	46,2%	15,4%	15,4%	0,0%
KASİYER	83,3%	83,3%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
SATIŞ DANIŞMANI / UZMANI	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
İNŞAAT KALIPÇISI (AHŞAP)	0,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	0,0%	100,0%	25,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
TESİS İŞÇİSİ (MADEN)	0,0%	100,0%	100,0%	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%

Kaynak: İPA 2018

Hakkari ilinde eleman temininde güçlük çekilen mesleklerin nedenlerine bakıldığında, İş Makineleri Operatörü, Hat Çekici (Elektrik Enerjisi), Aşçı, Satış Danışmanı/Uzmanı, İnşaat Kalıpçısı(Ahşap), Şoför-Yük Taşıma Ve Tesis İşçisi (Maden) olmak üzere ilk on meslekten yedi tanesinin temininde güçlük çekilme nedenlerinin en yüksek oranda Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması olduğu görülmektedir. Talep Edilen Ücretin Yüksek Bulunması sadece Aşçı mesleğinde gerçekleşmiştir. Temininde Güçlük çekilen Mesleklerde ilk sırada yer alan Yer Altı Maden İşletmesi Hazırlık Elemanı mesleğinde eleman temininde güçlük çekilme sebebi yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması olarak gözlemlenmiştir.

Tablo 23: Çalışan Sayısı, Açık İş ve TGÇM Durumuna Göre En Fazla Talep Edilen Meslekler

MESLEKLER
KASİYER
TESİS İŞÇİSİ (MADEN)
İŞ MAKİNELERİ OPERATÖRÜ
AŞÇI
GARSON (SERVİS ELEMANI)
AŞÇI YARDIMCISI
REYON GÖREVLİSİ
DİREKSİYON EĞİTMENİ
MUHASEBECİ
ÖN MUHASEBECİ

Kaynak: İPA 2018

Hakkari ilinde çalışan sayısına oranla açık iş ve TGÇM sayıları baz alınarak Veri Zarflama Analizi gerçekleştirilmiştir. Bu analiz sayesinde açık iş, TGÇM ve çalışan sayısı birlikte analiz edilerek Hakkari ilinde işverenler tarafından en fazla talep edilen meslekler ortaya çıkartılmıştır.

GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ

Ekonomilerde gelecek dönem istihdam eğilimini belirlemek, işgücü piyasasında oluşacak dalgalanmaları önceden görmek ve buna yönelik politikalar geliştirmek için önemli bir araçtır. İşgücü Piyasası Araştırmaları da bu minvalde işverenlere bir sonraki yılda öngördükleri istihdam tahminlerini meslek bazında sorarak gelecek dönem istihdam eğilimleri belirlenmektedir.

Bu bölümde Hakkari ilinde 2018 Yılı Nisan-Mayıs dönemi ile bir sonraki yıl aynı döneme tekabül eden zaman aralığı boyunca çalışan sayılarında ne gibi farklılıklar beklendiği, farklılaşmaların hangi mesleklerde ve sektörlerde olacağına dair tahminler üzerinde durulacaktır. Mevsimsel etkileri dışarıda bırakmak adına işverenlere tam bir yıllık dönem içindeki tahminleri sorulmuştur.

Çalışma kapsamında işverenlere yöneltilen “30 Nisan 2019 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı/azalışı bekliyor musunuz?” sorusuna Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde 21’i istihdamın artacağı yönünde cevap verirken Hakkari ilinde işverenlerin yüzde 32’sinin istihdamın artacağını öngörmüştür. Başka bir ifadeyle Türkiye genelinde her 10 işyerinden 2’si istihdamın artacağını öngörürken, Hakkari’de bu sayı 3’e yükselmektedir. Öte yandan istihdamın azalacağını düşünen işveren oranı, ülke genelinde 2,2

olarak öngörülürken Hakkari ilinde ise ülke geneline yakın olup yüzde 4,1 olarak öngörülmüştür.

Tablo 24: Sektörlere Göre İşverenlerin İstihdam Beklentileri

Sektörler	Artış	Azalış	Fikrim Yok	Değişmeyecek
Toptan ve perakende ticaret	34,6%	1,9%	50,0%	13,5%
İnşaat	27,5%	2,5%	55,0%	15,0%
İmalat	37,5%	0,0%	45,8%	16,7%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	40,0%	10,0%	50,0%	0,0%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	40,0%	30,0%	20,0%	10,0%
Eğitim	33,3%	0,0%	58,3%	8,3%
Madencilik ve taş ocakçılığı	40,0%	0,0%	60,0%	0,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Ulaştırma ve depolama	12,5%	12,5%	62,5%	12,5%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	14,3%	0,0%	85,7%	0,0%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%
Bilgi ve iletişim	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%
Genel Toplam	**32,0%**	**4,1%**	**52,3%**	**11,6%**

Kaynak: İPA 2018

Sektörlere göre istihdam eğilimi incelendiğinde en yüksek oranda artış bekleyen işverenlerin sırasıyla Diğer hizmet faaliyetleri, Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler, İdari ve destek hizmet faaliyetleri, Madencilik ve taş ocakçılığı, İmalat, Toptan ve perakende ticaret, Eğitim, İnşaat, Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri ile Ulaştıma ve Depolama olduğu görülmektedir. En fazla azalış bekleyen sektör ise İdari ve destek hizmet faaliyetleri olarak gerçekleşmiştir. İmalat sektöründe yer alan işyerlerinin yüzde 16,7'si, İnşaat sektöründe bulunan işyerlerinin yüzde 15'i gelecek dönemde istihdamlarının değişmemesini beklemektedirler.

Sektörlerin istihdam eğiliminde dikkat çeken diğer bir husus ise İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri, Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı ile Bilgi ve iletişim sektörlerinde bulunan tüm işyerleri gelecek dönem için herhangi bir öngörüde bulunamamışlardır.

Tablo 25: Sektörlere Göre Net İstihdam Değişimi

Sektörler	Net İstihdam Değişimi	NIDO
Madencilik ve taş ocakçılığı	32	20,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	2	15,4%
İnşaat	103	14,3%
Toptan ve perakende ticaret	101	14,1%
İmalat	69	14,0%
Eğitim	27	11,4%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	2	3,9%
Ulaştırma ve depolama	-9	-2,3%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	-3	-2,6%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	-190	-57,6%
Genel Toplam	**134**	**3,9%**

Kaynak: İPA 2018

Türkiye genelinde 10 + istihdamlı işyerlerinde 2019 Nisan-Mayıs dönemlerinde 2018 Nisan-Mayıs dönemine göre istihdamın yüzde 6 artacağı beklenmekte olup Hakkari'de ise bu oran, yüzde 3,9 olup ülke genelinin altında gerçekleşmiştir.

En fazla net istihdam değişimi 103 kişilik artış ile İnşaat sektöründe beklenmektedir. En fazla net istihdam değişim oranı ise yüzde 57,6 ile İdari ve destek hizmet faaliyetleri sektöründe azalış yönünde beklenmektedir. Beklenen değişim 190 kişilik azalışa denk gelmektedir. İstihdam azalışı beklenen diğer sektörler ise yüzde 2,6 ile Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler ve yüzde 2,3 ile Ulaştırma ve depolama sektörüdür.

Tablo 26: Meslek Gruplarına Göre Net İstihdam Değişimi

Meslek Grupları	Net İstihdam Değişimi	NIDO
Profesyonel Meslek Mensupları	48	16,7%
Hizmet Ve Satış Elemanları	76	15,8%
Sanatkârlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	15	10,1%
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	17	9,9%
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	24	2,6%
Yöneticiler	0	0,0%
Silahlı Kuvvetlerle İlgili Meslekler	0	0,0%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	-22	-2,2%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	-15	-5,5%
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	-9	-90,0%
Genel Toplam	**134**	**3,9%**

Kaynak: İPA 2018

Nitelik Gerektirmeyen Meslekler, Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları Ve Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları meslek grubu dışındaki tüm meslek gruplarında istihdam artışı beklenmektedir. En fazla istihdam artışı beklenen meslek grubu ise 76 kişilik artış ile Hizmet Ve Satış Elemanlarıdır. En az artış beklenen meslek grubu ise 15 kişilik artış ile Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlardır.

Çalışan sayısında ilk sırada yer alan Nitelik Gerektirmeyen Meslekler meslek grubu net istihdam değişim oranında da yüzde -2,2'lik bir oran ile istihdam azalışı beklenen meslek grubunda yer almaktadır. En fazla istihdam artışı beklenen meslek grubunda ikinci sırada yer alan Profesyonel Meslek Mensupları meslek grubu net istihdam değişim oranında birinci sırada yer almaktadır. Bunun en önemli sebebi çalışan sayısına oranla daha az artış beklenmesidir.

Tablo 27: En Fazla İstihdam Artışı/Azalışı Beklenen Meslekler

Net İstihdam Artışı Beklenen Meslekler	Net İstihdam Azalışı Beklenen Meslekler
Beden İşçisi (Genel)	Beden İşçisi (Temizlik)
Satış Danışmanı / Uzmanı	Beden İşçisi (İnşaat)
Garson (Servis Elemanı)	Diğer Elektrik Teknisyenleri
Kasiyer	Şoför-Yük Taşıma
Kahve Ve Kakao Hazırlayıcısı (Barista)	Sayaç Okuma Elemanı (Su)
Aşçı	Bahçıvan
İş Makineleri Operatörü	Zabıta Memuru
Pazarlamacı	Kamyon Şoförü
Diğer Orta Öğretim Öğretmenleri	Diğer Kütüphaneciler Ve Sorumluları
Tesis İşçisi (Maden)	İnşaat Ustası

Kaynak: İPA 2018

Hakkari ilinde gelecek dönem, en fazla istihdam artışı olması beklenen ilk üç meslek sırasıyla, Beden İşçisi (Genel), Satış Danışmanı/Uzmanı ve Garson (Servis Elemanı) olup, Beden İşçisi (Temizlik), Beden İşçisi (İnşaat) ve Diğer Elektrik Teknisyenleri) meslekleri ise en fazla istihdam azalışı beklenen ilk üç meslek olarak sıralanmaktadır.

Geçtiğimiz yıl istihdam artışı beklenen mesleklerle bu yılı karşılaştırdığımızda Beden işçisi (Genel), Garson (Servis Elemanı), Kasiyer, Aşçı ve Satış Danışmanı / Uzmanı meslekleri istihdam artışı beklenen ilk on meslekte yine yer almaktadır. Hakkari ili için bu mesleklerin son iki yıldır önemini korumaya devam ettiği anlaşılmaktadır.

Geçtiğimiz yıl istihdam azalışı beklenen mesleklerle bu yılı karşılaştırdığımızda Şoför-Yük Taşıma mesleği istihdam azalış beklenen ilk on meslekte yine yer almaktadır.

Şekil 23: Engelli İstihdamını Arttırmak İçin Önerilerin Dağılımı

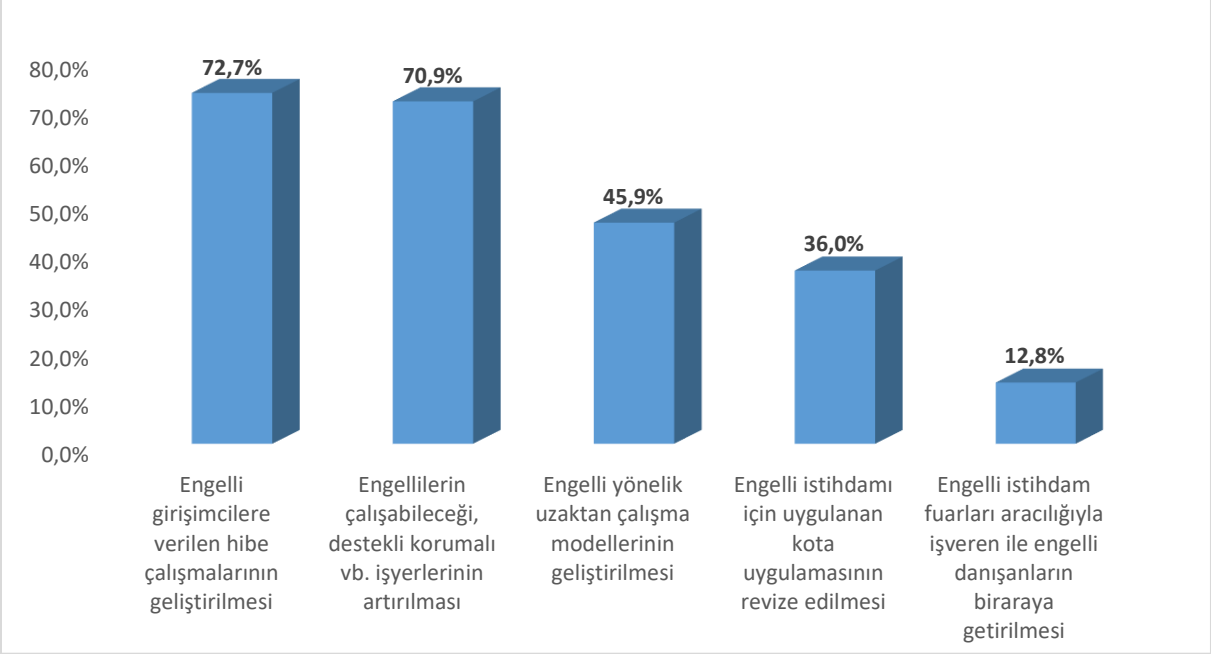

Kaynak: İPA 2018

Hakkari ilinde 10+ çalışanı olan işyerlerinin engelli istihdamının arttırılması için önerileri incelenmiştir. İşverenlerin yüzde 72,7'si engelli girişimcilere verilen hibe çalışmalarının geliştirilmesini, yüzde 70,9'u engellilerin çalışabileceği, destekli korumalı vb. işyerlerinin artırılmasını ve yüzde 45,9'u ise engelli yönelik uzaktan çalışma modellerinin geliştirilmesini önermektedir.

Türkiye genelinde ise işverenlerin yüzde 67'si engellilerin çalışabileceği, destekli korumalı vb. işyerlerinin artırılmasını, yüzde 55,8'i engelli girişimcilere verilen hibe çalışmalarının geliştirilmesini ve yüzde 41,4'ü engelli yönelik uzaktan çalışma modellerinin geliştirilmesini önermektedir. Hem Türkiye genelinde hem de Hakkari ilinde işverenlerin ilk üç önerisi, sıralamaları farklı olsa da aynı gerçekleşmiştir.

Şekil 24: Genç (15-24 yaş) Personel Seçiminde Aranan Kriterlerin Dağılımı

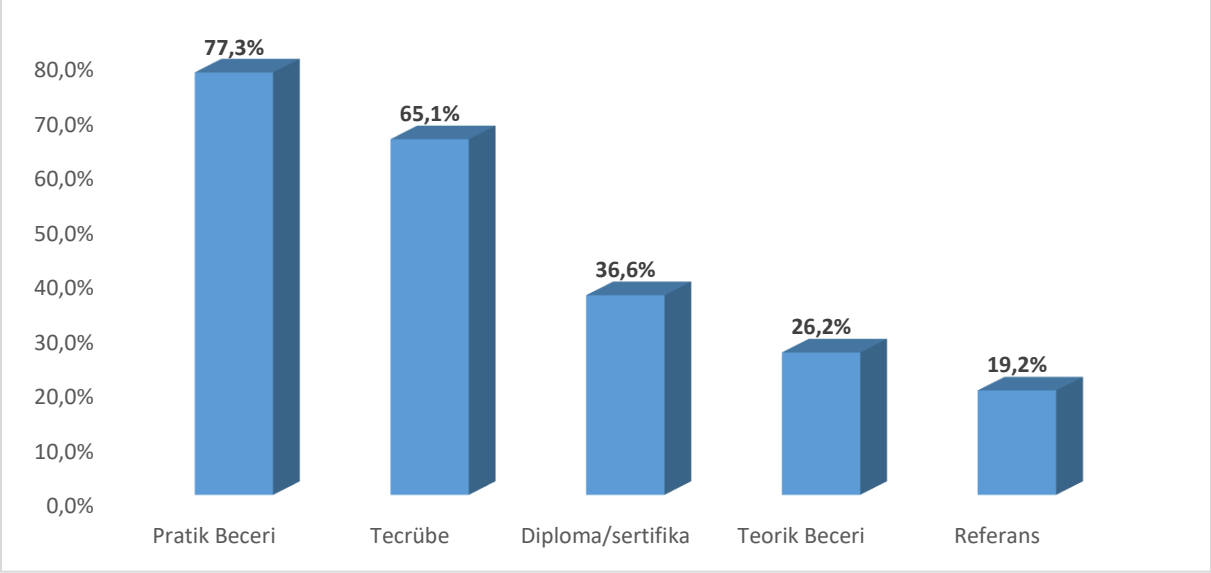

Kaynak: İPA 2018

Hakkari ilinde 10+ çalışanı olan işyerlerinin genç personel seçerken aradıkları kriterler incelenmiştir. İşverenlerin yüzde 77,3'ü Pratik Beceri, yüzde 65,1'i Tecrübe ve yüzde 36,6'sı Diploma/Sertifika aramaktadır.

Türkiye genelinde ise en yüksek tercih edilen kriter, Hakkari ilinde olduğu gibi yüzde 73,6 ile Pratik Beceri kriteridir. Bunu sırasıyla yüzde 45,7 ile Tecrübe ve yüzde 28,7 ile Teorik Beceri kriterleri izlemektedir. Pratik Beceri ve Tecrübe kriterleri hem Hakkari ilinde hem de Türkiye genelinde genç personel seçerken en çok aranan kriterler olarak ön plana çıkmaktadır.

Şekil 25: Personel Seçiminde Kullanılan Değerlendirme Yöntemlerinin Dağılımı

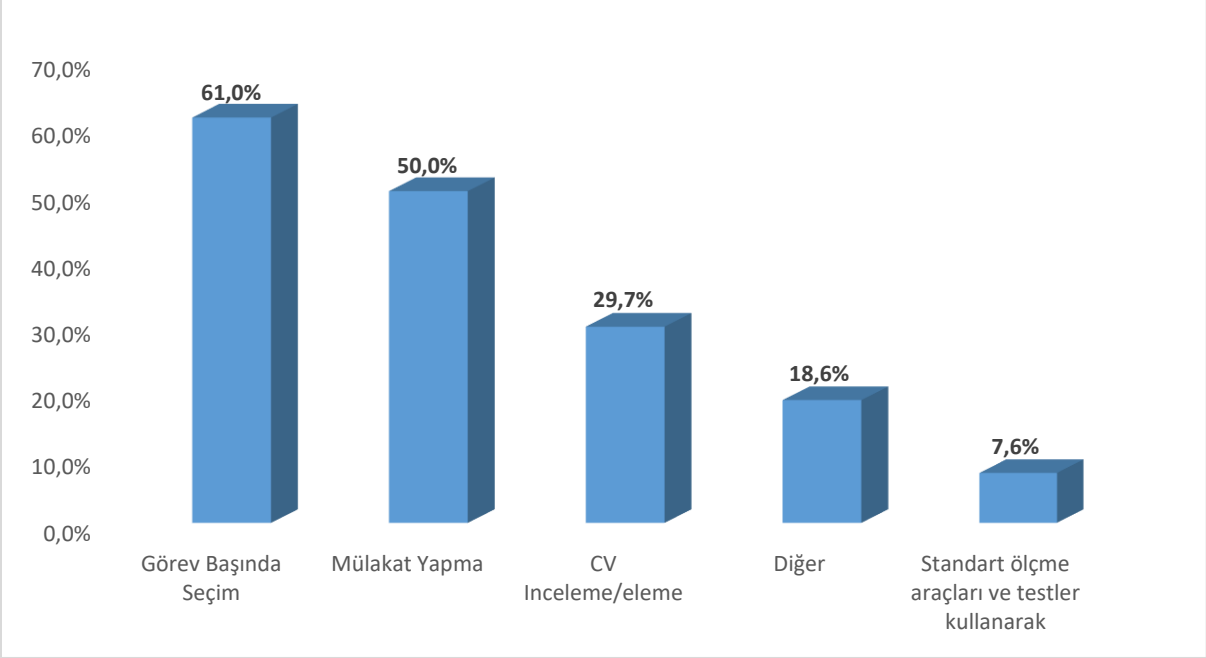

Kaynak: İPA 2018

Hakkari ilinde 10+ çalışanı olan işyerlerinin personel seçerken hangi değerlendirme yöntemini kullandıkları incelenmiştir. İşverenlerin yüzde 61'i Görev Başında Seçim, yüzde 50'si Mülakat Yapma ve yüzde 29,7'si CV İnceleme/Eleme ile personel seçmektedir.

Türkiye genelinde ise yüzde 67 ile Mülakat Yapma, yüzde 49,8 ile CV İnceleme/Eleme ve yüzde 41,1 ile Görev Başında Seçim kriterleri izlemektedir. Hem Türkiye genelinde hem de Hakkari ilinde işverenlerin ilk üç değerlendirme yöntemi, sıralamaları farklı olsa da aynı gerçekleşmiştir.

SONUÇ

Hakkari İşgücü Piyasası Araştırma Raporunun temel amacı, 2018 yılında Hakkari'de gerçekleşmiş olan İşgücü Piyasası Araştırması çerçevesinde ihtiyaç duyulan işgücünün eğitim ve becerilerinin tespit edilerek, işgücü arzı ve talebi arasındaki dengesizliklerin giderilmesi, işsizliğin azaltılması ve istihdamın artırılmasına yönelik politikaların geliştirilmesine katkı sağlamaktır. Ayrıca araştırma kapsamında mevcut işyerlerinden alınan bilgiler doğrultusunda temininde güçlük çekilen işgücüne gerekli niteliklerin kazandırılması için aktif istihdam politikalarının planlanmasına katkı sağlaması amaçlanmıştır.

Hakkari ilinde İŞKUR'da kayıdı bulunan işsizlerin büyük bir bölümünün nitelik gerektirmeyen mesleklerde olduğu görülmektedir. Hakkari'de mesleksizlik kaynaklı işsizlik sıkıntısı kadar kalifiyeli eleman sıkıntısı da yaşanmaktadır. İşverenler, açık işlerinde ve temininde güçlük çektiği mesleklerinde çalışacak personelin mesleki becerisi ve tecrübesine önem verdiğini ifade etmektedir. Bu durum kalifiye eleman talebinin karşılanamadığını göstermekte olup İŞKUR'un mesleki eğitim kursları gibi aktif işgücü programlarının önemini ortaya çıkarmaktadır. Piyasa araştırması sonucunda ortaya çıkan temininde güçlük çekilen mesleklere göre bir planlamayla kursların açılması istihdama yardımcı olacaktır.

Talep araştırması sonuçlarına göre toplam çalışanların yüzde 91'i erkeklerden, sadece yüzde 9'u kadınlardan oluşmaktadır. Kadın çalışanların ağırlıklı çalıştıkları sektörler Toptan ve perakende ticaret, Eğitim, İmalat ile İdari ve destek hizmet faaliyetleri gibi daha çok belirli bir eğitim düzeyi gerektiren işyerleridir. Yukarıda açıklanan göstergelerle birlikte bu gösterge de Hakkari'de ancak belirli bir eğitim düzeyine sahip kadınların işgücü piyasasına girme şansının olduğunu göstermektedir.

Hedef istihdamın artırılması ise, istatistikler kadın istihdamını artırmadan bu hedefe ulaşmanın mümkün olmadığını göstermektedir. Bunun için de kadın eğitim seviyesinin artırılması ve düşük eğitim seviyesine sahip kadınların da istihdamına yönelik teşviklerin ve girişimcilik programlarının geliştirilmesi gerekmektedir. Hakkari'de İŞKUR'a kayıtlı kadın işsizlerin çoğunun nitelik gerektirmeyen mesleklerde kayıtlı olduğu görülmektedir. Bu kişilerin istihdamda yer alabilmeleri işverenin istediği mesleki becerilere sahip olacak şekilde eğitilmelerine bağlıdır.

2017 yılında aktif işgücü piyasası programları kapsamında 244 kurs düzenlenmiş olup bu kurslardan bin 56 kişi faydalanmıştır. Kurs sayılarında 2012 yılına göre önemli ölçüde artış meydana gelmiştir. 2012 yılında 32 kurs düzenlenirken 2017 yılında bu sayının 244'e çıkması ve aynı zamanda 2012 yılındaki kursiyer sayısı 577 iken 2017 yılında 671 kişi olması İŞKUR kurslarının daha çok kişiye beceri kazandırdığını ve işgücü piyasasında etkinliğini arttırdığını göstermektedir.

İŞKUR'un düzenlendiği aktif işgücü programları ile kişilerin işgücü piyasasının gerekleri hakkında bilgilerini artırarak meslek kazanmaları amaçlanıp böylece işgücü piyasasına girişte aracı rol alması amaçlanmaktadır. Bir yıllık süre içerisindeki rakamlar incelendiğinde bu programlara ilginin arttığı sonucuna ulaşılmaktadır.

Talep boyutu itibariyle, araştırma sonuçlarına göre Hakkari ilinde 10+ özel sektör yerel birim işyerlerinde çalışanlar sayısına göre lokomotif sektörler Toptan ve perakende ticaret, İnşaat, İmalat ile Ulaştırma ve depolama sektörleridir. Yapılan araştırma sonucunda en fazla açık iş sayısının Toptan ve perakende ticaret sektöründe olduğu görülmektedir.

Hakkari ili İşgücü Piyasası Araştırması sonucunda 31 işyerinde 116 açık iş tespit edilmiştir. Hakkari ilinde Toptan ve perakende ticaret sektörünün açık işlerde önemli bir ağırlığının olduğu görülmektedir. Bin 116 kişilik açık işin yüzde 25'ine tekabül eden 35 kişilik kısmı, Toptan ve perakende ticaret sektöründeki işverenlerden gelmiştir. Açık iş sayısının yoğun olduğu diğer sektörler ise İmalat ile İnşaat sektörleridir.

Hakkari ilinde araştırma kapsamına giren 10+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 17,4'ünde açık iş bulunmaktadır. Bu oran Türkiye ortalamasının altında olup Türkiye geneli için açık işi olan işyeri oranı yüzde 20,2 olarak gerçekleşmiştir.

Açık iş verme oranında, Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri sektörü yüzde 28,6 ile ön plana çıksada, sektörde Hakkari ilinde 10+ istihdamlı 7 işyeri bulunmaktadır. Bu nedenle Hakkari ilinde hem işyeri sayısı hem de açık iş sayısı dikkate alındığında, açık iş verme oranında Toptan ve perakende ticaret sektörü ön plana çıkmaktadır. Toptan ve perakende ticaret sektöründe yer alan her 4 işyerinden 1'inde açık iş bulunmaktadır.

Hakkari ilinde açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla Hizmet ve Satış Elemanları meslek grubunda olduğu tespit edilmiş olup bu gruptaki açık iş sayısının toplam açık iş sayısı içindeki oranı yüzde 33,3'tür.

Açık işi olan işyerlerinin aradıkları elemanlarda istenilen eğitim düzeyine verdikleri "fark etmez" cevabı dikkat çekicidir. Bunun arkasında işverenlerin aradıkları elemanlarda eğitim düzeyinden çok meslekte yeterli bilgiye sahip olmaları ve meslekte fiziki ve bedensel yeterlilik istemeleri etkendir.

Temininde güçlük çekilen mesleklerin bulunmama nedenleri sıralaması da bu görüşü teyit etmektedir. İşverenlerin büyük çoğunluğu istedikleri elemanları Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması, Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması ve bu meslekte işe başvuru yapılmaması nedenlerinden kaynaklandığını belirtmişlerdir. Yer Altı Maden İşletmesi Hazırlık Elemanı, Hat Çekici (Elektrik Enerjisi), Kasiyer, İnşaat Kalıpçısı (Ahşap) ve Tesis İşçisi (Maden) mesleklerinde Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması nedeni öncelikli olmuştur.

Hakkari ilinde çalışan sayısına oranla açık iş ve TGÇM sayıları baz alınarak Veri Zarflama Analizi uygulanarak elde edilen sonuçlardan, en fazla talep edilen meslekler Kasiyer, Tesis İşçisi(Maden), İş Makineleri Operatörü, Aşçı, Garson(Servis Elemanı), Aşçı Yardımcısı, Reyon Görevlisi, Direksiyon Eğitmeni, Muhasebeci ve Ön Muhasebeci olarak ortaya çıkmıştır.

Araştırma sonuçlarına göre çalışma kapsamında işverenlere yöneltilen "30 Nisan 2019 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı/azalışı bekliyor musunuz?" sorusuna Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde 21'i istihdamın artacağı yönünde cevap verirken Hakkari ilinde işverenlerin yüzde 32'si istihdamın artacağını öngörmüştür. Başka bir ifadeyle 10 işyerinden Türkiye genelinde yaklaşık 2'si istihdamın artacağını öngörürken Hakkari'de bu sayı 3'e yükselmiştir. İşverenlerin yakın dönemde istihdam artışına olumlu baktıkları görülmektedir. Bu da birçok sektörde faaliyet sürdüren işyerlerinin büyümeye veya yeni işyeri açmaya gideceği sonucunu ortaya çıkarmaktadır. Öte yandan istihdamın azalacağını düşünen işveren oranı yüzde 4,1 olarak öngörülmüş olup yüzde 2,2 olan ülke ortalamasının üzerindedir.

Sonuç olarak; gelişen teknoloji, mal ve hizmet üretim süreçlerini değiştirmektedir. Bu değişim işgücü piyasalarına da yansımakta olup işgücünden talep edilen nitelik ve beceriler her geçen gün değişmektedir. Üretim süreçleri ile işgücü arzının niteliklerinin uyumlu bir biçimde değişmesi etkin bir işgücü piyasasının oluşması için oldukça önem arz etmektedir. İşgücü piyasasının taleplerini karşılayabilecek nitelikli işgücünün oluşmasında mesleki eğitimin önemi ön plana çıkmaktadır. Bu minvalde işgücü piyasasının mevcut durumunu bilerek ve gelecek

dönem eğilimlerini kestirerek karar almak son derece önemli olup rapor bu ihtiyaçların karşılanması için hazırlanmıştır.

EKLER

EK 1: 2018 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI İŞYERİ BİLGİ FORMU

İŞKUR

2018 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI

2018 YILI İPA İŞYERİ BİLGİ FORMU

Sayın İşyeri Yetkilisi,

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) tarafından gerçekleştirilecek olan işgücü piyasası araştırması ile ilimizde istihdam ve işsizlik sorununun çözümü için işgücünün yapısı ile sektörler bazında işgücü, niceliği, eğitimi, niteliği hakkında ihtiyaçlarının belirlenmesine yönelik bilgi toplanması amaçlanmaktadır.

Bilgi Verme ve Gizlilik

1- Kurum ve kuruluşlardan alınan bu bilgiler, yalnızca istatistiksel çalışmalarda kullanılmak amacıyla toplanmakta olup, gizliliği 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu ile teminat altına alınmıştır. Kanun uyarınca sizden alınan bu bilgilerden şahsınıza özel olanlar; idari, adli ve askeri hiçbir organ, makam, merci veya kişiye verilemez, istatistik amacı dışında kullanılamaz.

2- 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu'nun 21 inci maddesi gereğince Kurum tarafından, kamu ve özel kesim işyerlerinden iş ve işgücü konularında bilgi istenildiğinde, belirtilen süre içinde bilgi verilmesi zorunludur. Bildirim yükümlülüğüne aykırı hareket eden özel kesim iş-yerlerine 3.564 TL (üçbinbeşyüzaltmışdört Türk Lirası) İdari Para Cezası verilir.

3- İşverenlerden toplanan bilgiler, Kurum hizmetlerinden başka amaçla kullanılamaz. **İkinci fıkraya aykırı davrananlar hakkında Türk Ceza Kanunu'nun 136 ncı maddesi hükümleri uygulanır.**

İşyeri Bilgi Formunun, işyeri sahibi veya ortakları, insan kaynakları, personel, işyeri veya muhasebe müdürleri tarafından doldurulması gerektirmektedir. Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda bilgi formunu doldurarak verdiğiniz bilgiler ve araştırmaya yapmış olduğunuz katkılardan dolayı teşekkür eder, saygılar sunarız.

İŞYERİ BİLGİLERİ

Ornek No	:.....
Işyerinin Yasal Unvanı	:.....

1

İŞYERİ ADRES BİLGİLERİ

İL /İLÇE :.....
MAHALLE: .....
CADDE/SOKAK :.....
İÇ/DIŞ KAPI NO :.....
TELEFON/E-POSTA :.....

FORMU CEVAPLAYAN İŞYERİ YETKİLİSİNİN

Adı-Soyadı : ..... Unvanı : .....
Tarih : ..... Telefonu : .....
E-Posta :..... İmza/Kaşe: .....

Bu kısım Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'nde Bilgi Formunun uygulamasından sorumlu olan "kamu görevlilerince" doldurulacaktır.

BU İŞYERİ BİLGİ FORMU ZİYARETÇİ VE KOORDİNATOR EL KİTABI OKUNDUKTAN SONRA UYGULANMIŞ VE VERİ GİRİŞİ ZİYARETÇİ VE KOORDİNATÖR EL KİTABINA UYGUN YAPILMIŞTIR.

	ZİYARETÇİ	KONTROLÖR	VERİ GİRİŞ PERSONELİ
Adı-Soyadı			
Tarih			
İmza			

1) İşyerinizin kuruluş tarihini yıl olarak belirtiniz.

.....

2) İşyeri İle İlgili Bilgiler:

	Evet	Hayır
2.1. İşyerinizde ihracat yapılıyor mu?		
2.2.İşyerinizde Ar-Ge çalışması yapılıyor mu?*		
2.3.İşyerinizde vardiyalı çalışma yapılıyor mu?		
2.4. İşyerinizde Part-time çalışması yapılıyor mu?		

3) Gelecek bir yıl içinde planlanan bir yatırımınız var mıdır? (Cevabınız evet ise soru 4'e geçiniz, Hayır ise, soru 5'e geçiniz.)

Evet ( ) Hayır ( )

4) Yatırımla İlgili Bilgiler

4.1 Yatırımın Türü:
İlave yatırım ( ) Her türlü ilave tesis, makine, teçhizat vs... alımı veya kiralanması
Teknolojik Yatırım ( ) Mevcut makine, teçhizatın teknolojik olarak yenilenmesi
Stratejik Yatırım ( ) İşyerinin verimliliğini ve karlılığını artırmak için yürütülecek her türlü, AR-Ge, eğitim ve pazarlama faaliyetleri
Diğer ( )

4.2.Yatırımın İli :.....
4.3.Yatırımın sağlayacağı ortalama istihdam artış sayısı (kişi) ..... (artış olmayacağını düşünüyorsanız sıfır girin)
4.4. Yatırımın sağlayacağı ortalama istihdam azalış sayısı (kişi) ..... (azalış olmayacağını düşünüyorsanız sıfır girin)

* AR-GE; Bir kurumun bilim adamları ve mühendisler istihdam etmek suretiyle şirketin çalışma alanı doğrultusunda bilim ve teknolojinin gelişmesini sağlayacak yeni bilgileri elde etmek veya mevcut bilgilerle yeni malzeme, ürün ve araçlar üretmek, yazılım üretimi dahil olmak üzere yeni sistem, süreç ve hizmetler oluşturmak veya mevcut olanları geliştirmek, yaptığı çalışma ve faaliyetleri anlatmak için kullanılan yaygın bir terimdir.

BÖLÜM I- MEVCUT İSTİHDAM

5) İşyerinizde çalışmakta olan mevcut personeli fiilen yaptıkları işlere göre sıralayınız?

Yapılan iş (Örnek; mimar, ziraat mühendisi, harita teknikeri, buldozer operatörü, sekreter, taşıma işçisi vb.)	Kadın Çalışan Sayısı	Erkek Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı
TOPLAM			

BÖLÜM II-AÇIK İŞLER

6) Şu an işyerinize herhangi bir yolla eleman arıyormusunuz?

Evet ( ) 6.1. soruya geçiniz. Hayır ( ) 7.Soruya geçiniz.

6.1) Eleman aranılan meslekler

Eleman Aranılan Meslekler	Toplam Açık İş Sayısı	Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi 1. Lise altı 2. Çıraklık 3. Genel lise 4. Meslek L. 5. Meslek yüksekokulu 6. Lisans 7. Lisansüstü 8. Herhangi bir eğitim düzeyi aramıyorum.	Açık işiniz için cinsiyet tercihini belirtiniz? 1. Kadın 2. Erkek 3. Cinsiyet önemli değil	Açık İşte Engelli Çalıştırmak ister misiniz? 1. Evet 2. Hayır 3. Fark etmez	Talep Edilen Beceriler * 1. Bilgisayar kullanımı 2. Fiziki ve bedensel yeterlilik 3. Hesap yapabilme (Analitik beceri) 4. İletişim ve ifade yeteneği 5. Proje tabanlı çalışma 6. Satış ve pazarlama becerisi 7. Sorun çözme ve inisiyatif alabilme 8. Takım çalışması 9. Yabancı Dil 10. Yeterli mesleki / teknik bilgi ve tecrübe			İlgili meslekteki açık işinizi hangi yolla arıyorsunuz? ** 1. Akraba - Eş Dost 2. Gazete - İlan. vb. 3. İnternet - Sosyal Medya 4. İŞKUR aracılığıyla 5. Kendi çalışanlarım aracılığıyla 6. Özel İstihdam Büroları		
					1	2	3	1	2	3

*Önem derecesine göre **EN FAZLA** 3 beceriyi 1'den başlayarak SIRALAYINIZ. (1- En önemli)
Kullandığınız arama kanallarından **EN AZ 1 tanesini işaretleyiniz.

BÖLÜM III – 1 YIL SONRA (30 NİSAN 2019 TARİHİ İTİBARİYLE) ÇALIŞAN SAYISINDA NET DEĞİŞİKLİK OLACAĞI DÜŞÜNÜLEN MESLEKLER

7) 1 yıl sonra (30 Nisan 2019 tarihi itibariyle) işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı bekliyor musunuz?	Evet ☐	→	7.1'e geçiniz.
	Hayır ☐	→	8.soruya geçiniz.
	Fikrim Yok ☐	→	8. soruya geçiniz.

7.1) 1 yıl sonra (30 Nisan 2019 tarihi itibariyle) işyerinizde çalışan sayısında net istihdam artışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam ARTIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal artış

8) 1 yıl sonra (30 Nisan 2019 tarihi itibariyle) işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam azalışı bekliyor musunuz?	Evet	→	8.1'e geçiniz.
	Hayır	→	9. soruya geçiniz.
	Fikrim Yok	→	9. soruya geçiniz.

8.1) 1 yıl sonra (30 Nisan 2019 tarihi itibariyle) işyerinizde çalışan sayısında net istihdam azalışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam AZALIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal azalış

BÖLÜM IV - ELEMAN TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

9) Son 1 yıl içerisinde işyerinizde eleman temininde güçlük çektiğiniz meslekleri ve bu mesleklerde temininde güçlük çektiğiniz kişi sayısını belirtiniz.

9.1) Eleman temininde güçlük çektiğimiz meslek yok. → 10.Soruya Geçiniz.

Eleman Temininde Güçlük Çekilen Meslekler	Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı	Temininde Güçlük Çekilme Nedeni* 1. Bu meslekte işe yeterli başvuru yapılmaması 2. Gerekli mesleki beceriye / niteliğe sahip eleman bulunamaması 3. Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması 4. Çalışma ortam ve şartlarının beğenilmemesi 5. Talep edilen ücretin yüksek olması 6. Vardiyalı çalışma olması 7. Tehlikeli ve/veya çok tehlikeli meslek olması						
		1	2	3	4	5	6	7

*Birden Fazla Seçenek İşaretlenebilir.

BÖLÜM V – İŞGÜCÜ PİYASASINA GENEL BAKIŞ

10) İşyerinizde engelli çalıştırdığınız takdirde devlet tarafından teşvikler ile destekleneceğinizi biliyor musunuz?

Evet ( ) Hayır ( )

11) Size göre engelli istihdamını arttırmak için neler yapılabilir?
(en önemli üç seçeneği belirtiniz)

Engellilerin çalışabileceği destekli, korumalı vb. işyerlerinin artırılması ( )

Engelli istihdamı için uygulanan kota uygulamasının revize edilmesi ( )

Engelli girişimcilere verilen hibe çalışmalarının geliştirilmesi ( )

Engellilere yönelik uzaktan çalışma modellerinin geliştirilmesi ( )

Engelli istihdam fuarları aracılığıyla işveren ile engelli danışanların bir araya getirilmesi ( )

12) Genç (15-24 yaş) personel seçiminde aradığınız kriterler nelerdir? (Birden fazla seçilebilir)

Pratik beceri ( )
Teorik beceri ( )
Diploma/sertifika ( )
Tecrübe ( )
Referans ( )

13) İşyerinizde MYK Mesleki Yeterlilik Belgesi aldırdığınız personel için **sınav ücretlerinin karşılanması** hususunda uygulanan teşvik veya hibeden yararlandınız mı?

Evet ( ) Hayır ( ) Fikrim Yok ( )

14) İşyerinizde mevcut personel için MYK Mesleki Yeterlilik Belgesi aldırdığınızda veya MYK Mesleki Yeterlilik Belgesi olan personel istihdam ettiğinizde 4447 Sayılı Kanunun **Geçici 10. maddesi kapsamında işveren sigorta pirimi desteğinden** yararlandınız mı?

Evet ( ) Hayır ( ) Fikrim Yok ( )

15) Personel seçiminde hangi değerlendirme yöntemini kullanıyorsunuz? (Birden fazla seçilebilir)

CV inceleme/eleme ( )
Mülakat yapma ( )
Görev başında seçim ( )
Standart ölçme araçları veya testler kullanarak ( )
Diğer ( )

16) Son 1 yıl içerisinde İŞKUR'un hizmetlerinden faydalandınız mı?.

Evet ( ) (17. Soruya geçebilirsiniz) Hayır ( ) (18. Soruya geçebilirsiniz.)

17) Faydalandığınız hizmetlerin memnuniyet düzeyinizi belirtiniz.
(Hizmetlerde birden fazla seçenek işaretlenebilir)

	Memnunum	Kararsızım	Memnun Değilim
Eleman Talebi			
İşbaşı Eğitim Programları			
Çalışanların Mesleki Eğitimi			
Mesleki Eğitim Kursu			
Kısa Çalışma Ödeneği			
Danışmanlık ve Yönlendirme			

18) İŞKUR'un sunmuş olduğu hizmetlerden faydalanmama nedeninizi belirtiniz. (Birden fazla seçilebilir)

İŞKUR hizmetlerinden haberdar değilim. ( )

İŞKUR'un sunduğu hizmetlere diğer kaynaklardan ulaşıyorum. ( )

İnternet sitesi kullanışlı değil ( )

Bürokrasi (kırtasiye) işlerinin çok olması ( )

İŞKUR, sektörüme uygun faaliyet sunmuyor ( )

19) 2017 yılındaki ilave istihdam teşvikinden yararlandınız mı?

Evet ( ) (20. Soruya geçiniz) Hayır ( ) (21. Soruya geçiniz)

20) 2017 yılında İlave istihdam teşvikinin faydalı olduğunu düşünüyor musunuz?

Evet ( ) Hayır ( ) Kararsızım ( )

21) 2018 yılında uygulamaya konulan istihdam teşviklerinin istihdama katkısını değerlendiriniz.
İstihdamı çok artırır ( ) İstihdamı az artırır ( ) Değiştirmez ( ) Fikrim yok ( )

22) Sektörünüzde gelecek 10 yılda öne çıkacağını düşündüğünüz meslek ve beceriler nelerdir?

Meslek.....
Beceri.....

2018 Yılı İşgücü Piyasası Araştırmasına yaptığınız katkıdan dolayı teşekkür ederiz.

İŞKUR
TÜRKİYE İŞ KURUMU
HAKKÂRİ ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRLÜĞÜ
Adres: Bulak Mah. Cumhuriyet Cad.
Tel: 0438 211 61 15
www.iskur.gov.tr